

Wijze raad is halve daad

Bespiegelingen over politieonderwijs
bij het afscheid van Frans Leijnse
als voorzitter van de Politieonderwijsraad

Wijze raad is halve daad

Bespiegelingen over politieonderwijs
bij het afscheid van Frans Leijnse als
voorzitter van de Politieonderwijsraad

Wijze raad is halve daad. Bespiegelingen over politieonderwijs bij het afscheid van Frans Leijnse als voorzitter van de Politieonderwijsraad / Frank Hoogewoning (redactie) – Den Haag: Politieonderwijsraad - III.

Vormgeving: Frank Hoogewoning

Druk: EZbook

ISBN/EAN: 978-94-91456-60-2

NUR 135

© Politieonderwijsraad 2018

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of door fotokopieën, opname, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs en de Politieonderwijsraad.

Inhoud

Voorwoord	5
Politieonderwijs onder druk, een gouden kans voor flexibilisering.....	7
Toekomstgericht leren en werken in de zorgsector	17
Het getij verloopt, we verzetten de bakens.....	21
Schrijf het maar op; we zien wel wat er overblijft	27
Visionair en pragmaticus.....	33
Uiteenlopende talenten	35
In goede handen	37
Een scherpe geest in een charmante jas.....	39
Het is eenvoudiger tien boeken met filosofie te vullen dan één principe in praktijk te brengen.....	41
Altijd leerzaam	43
Een lage sonore stem	45
Politiejargon – enkele typische woorden en termen.....	47
Dank voor jouw samenwerking!	51
Kickers in de kruiwagen!	53
Een leraar zonder dogmatiek.....	55
IJzersterke voorzitter.....	57
Frans, bedankt namens de Politieacademie	59
Gentleman met politieonderwijsmissie	61
Zeer geachte voorzitter van de POR, dwaallicht van het ochtendgloren, liefhebber van de arbeidsethos etc, etc.....	63
Wij van de HBS	65
Een Raad in het kwadraat	67
Adviezen en rapporten Politieonderwijsraad onder het voorzitterschap van Frans Leijnse (2011-2018)	69
Colofon	75

De commissie Onderwijs van de Politieonderwijsraad op werkbezoek bij het ROC Airport, september 2016.

Voorwoord

“Wijze raad is halve daad”, zo luidt een wellicht niet zo bekend Nederlands spreekwoord. De strekking ervan is dat van tevoren advies inwinnen altijd verstandiger is dan meteen maar aan de slag gaan. Wijze raad is wat dit boekje biedt in de vorm van drie vlammende betogen om het (politie)onderwijs te flexibiliseren en daarmee toekomstbestendig te maken.

Onder de titel *Politieonderwijs onder druk, een gouden kans voor flexibilisering*, treft u in deze bundel allereerst een verhaal aan van Frans Leijnse, de scheidende voorzitter van de Politieonderwijsraad. En, zoals we van hem gewend zijn, neemt hij zeker geen blad voor de mond als het gaat om het uiteenzetten van zijn ideeën en het aansporen van partijen om het politieonderwijs aan te passen aan de eisen van deze tijd.

Klaus Boonstra, directeur van het College Zorgverzekeringen, neemt daarna het stokje over en ontvouwt in zijn bijdrage getiteld *Toekomstgericht leren en werken in de zorgsector* zijn gedachten over hoe een nieuw opleidingsstelsel in de zorg eruit zou kunnen zien.

Deze twee schriftelijke bijdragen liggen ten grondslag aan de lezingen van Frans Leijnse en Klaus Boonstra op het minisymposium over flexibilisering van 22 maart 2018 dat het ministerie van Justitie en Veiligheid en de Politieonderwijsraad samen hebben georganiseerd als eerbetoon aan de vertrekkende voorzitter.

De derde bijdrage in de bundel, *Het getij verloopt, we verzetten de bakens*, is van de hand van Gerrit van der Burg, Bob Steensma en Peter Klerks. Zij gaan vanuit het perspectief van het openbaar ministerie in op de rol van het politieonderwijs als het gaat om het bij de tijd houden van de opsporing. Zij eindigen hun betoog met een kenschets van Frans Leijnse als voorzitter en daarmee zorgen ze voor een soepele overgang naar het tweede deel van de bundel.

In dat tweede deel komt een groot aantal mensen aan het woord die Frans Leijnse de afgelopen jaren in zijn hoedanigheid van voorzitter van de Politieonderwijsraad zijn tegengekomen. Wat was kenmerkend voor Frans zijn

voorzitterschap, hoe ging hij te werk, welke competenties zette hij in en hoe slaagde hij erin om zowel effectief te zijn als de relaties met alle stakeholders telkens weer heel te houden? Ik ga daar uiteraard geen voorschot op nemen. Wel wil ik alvast verklappen dat het na het lezen van al deze bijdragen zonneklaar is dat “wijze raad” niet alleen slaat op de boodschap, maar zeker ook op de boodschapper.

Tot slot bedank ik iedereen die aan de totstandkoming van dit boekje heeft bijgedragen, in het bijzonder degenen die gehoor hebben gegeven aan het verzoek hun gedachten over Frans Leijnse met ons te delen en op (digitaal) papier te zetten.

Frank Hoogewoning

secretaris Politieonderwijsraad

Politieonderwijs onder druk, een gouden kans voor flexibilisering

Frans Leijnse¹

Algemeen

Flexibilisering van het onderwijs is al lange tijd een belangrijk thema in het Nederlandse onderwijs. Heet flexibilisering in het basis- en voortgezet onderwijs vooral 'differentiatie in de klas', in het mbo en hoger onderwijs wordt gestreefd naar 'individueel maatwerk' en 'gepersonaliseerd leren'. Onder welke noemer ook, flexibilisering heeft altijd tot doel een differentiatie in onderwijsinhoud, lesmethoden en leerwegen aan te brengen, die het leerlingen van verschillend talent en niveau mogelijk maakt zich zo efficiënt en snel mogelijk de leerstof eigen te maken.

Een belangrijke aanleiding tot de groeiende interesse in flexibilisering is de toegenomen differentiatie in het instroomniveau van leerlingen. Opleidingen op alle niveaus krijgen te maken met verder uiteenlopende niveaus en talenten van de leerlingen die aan de start verschijnen. In vaste curricula en vaste lesschema's is het tempo vanzelfsprekend afgestemd op de (iets minder dan) gemiddelde leerling. Extra aandacht moet worden gegeven aan de leerlingen die moeite hebben dit tempo bij te houden. De grote groep leerlingen die geen enkele moeite heeft met het tempo, verveelt zich en ervaart de opleiding als inefficiënt en te lang.

De druk om hier iets aan te doen en de vaste curricula en lesschema's los te laten neemt toe naarmate de verschillen in startniveau en talent binnen de klas groter zijn. In het tertiair onderwijs zien we dat met name opleidingen met een brede toelating met dit probleem kampen. Veel leerlingen van zulke opleidingen in mbo en hoger onderwijs blijken naast een, op papier, voltijdse studie aanzienlijke ruimte te hebben voor bijbanen en hobby's. Tegelijk zien we dat in deeltijd- en duale opleidingen, waarvan de deelnemers in het algemeen een baan naast de studie hebben, de druk om efficiënter op te leiden sterk toeneemt. De deelnemers van deze opleidingen moeten woeke- ren met hun schaarse tijd en ervaren de gebrekkige onderwijslogistiek, de omvangrijke reistijden naar de lesplaats en de soms 'overbodige' lesstof

¹ Prof. dr. Frans Leijnse, voorzitter Politieonderwijsraad (1 april 2011-1 april 2018).

(“dat weten we al”) als een groot bezwaar. De belangstelling voor deeltijd- en duale opleidingen in het hoger onderwijs loopt dan ook al jaren gestaag terug, terwijl private aanbieders die flexibeler onderwijsconcepten aanbieden, deze markt steeds meer domineren. Om die reden is recent in universiteiten en hogescholen een omvangrijk experiment gestart met flexibilisering van deeltijdopleidingen. In dit experiment wordt de vaste studietijd (studentbelastingen/sbu’s) losgelaten en gestuurd op te bereiken meetbare leerresultaten.

Tegelijk is er in mbo en hoger onderwijs een groeiende interesse voor het hanteren van diverse leermethoden binnen hetzelfde curriculum. Naast de traditionele kennisoverdracht in lessen of hoorcolleges (*‘class room’*) wordt meer zelfstudie en individuele begeleiding toegepast, alsmede leren op de werkplek en leren in elektronische leeromgevingen (digitaal leren). Worden deze verschillende leermethoden binnen een curriculum of studieonderdeel in combinatie aangeboden dan spreekt men van *blended learning*. Het ligt voor de hand dat de mogelijkheden voor individueel maatwerk toenemen als de leerling ten aanzien van de mix van leermethoden zelf keuzes kan maken.

Toenemende druk op het politieonderwijs

Het politieonderwijs is altijd duaal onderwijs, waarin het werkend leren in de beroepspraktijk een vast onderdeel vormt. De genoemde druk vanuit de werksituatie om de opleiding zo efficiënt mogelijk in te richten, zowel wat betreft het schoolse als wat betreft het praktijkgedeelte, is dan ook bij de politie permanent aanwezig. Deze druk wordt nog aanzienlijk versterkt door twee factoren. In de eerste plaats leidt het volledig meetellen van leerlingen voor de parate sterkte, terwijl zij *de facto* zeker de helft van hun tijd moeten inzetten voor de opleiding, ertoe dat werkchefs terecht klagen over tekortschietende inzetbaarheid en daarvoor de opleiding verantwoordelijk houden. Buiten de politie is het dan ook gebruikelijk leerlingen geen volledig arbeidscontract te geven, maar een leer/arbeidsovereenkomst, en hun productiviteit te schatten op 25-50%.

Een tweede reden waarom de efficiencydruk op de politieopleidingen groter is dan elders is gelegen in de verminderde onafhankelijkheid van de Politie-academie (PA) ten opzichte van de Nederlandse Politie (NP). Deze leidt er enerzijds toe dat de NP moeite heeft de deskundigheid en professionele au-

tonomie van de PA als onderwijsinstituut te respecteren en zich via ‘behoef-testelling’ en ‘opdrachten tot uitwerking’ onevenredig met de vormgeving van de opleidingen bemoeit (‘wij vragen, u draait’). Anderzijds neemt de NP, als enige partij aan de ‘vraagzijde’ van het politieonderwijs, te weinig verantwoordelijkheid voor de afname van de op haar verzoek ontwikkelde opleidingen. De PA moet in de praktijk haar opleidingen zien te vullen door intensieve werving bij de eenheden, en is daarin niet altijd succesvol.

The screenshot shows the website for the Politieacademie. At the top, there is a navigation bar with the logo 'POLITIE Politieacademie' and a search bar. Below the navigation bar is a main banner with the text 'Onderwijs, kennis en onderzoek voor en door de politie' and an image of police officers on a motorcycle. The main content area is divided into two columns: 'Nieuws' and 'Uitgelicht'. Under 'Nieuws', there are two articles. The first article is titled 'Officiële start pilot Teenage Crimefighters' and features a graphic of binary code. The second article is titled 'Lector Adang nu ook professor aan de RUG' and features a portrait of a man. Under 'Uitgelicht', there are two images with blue buttons: 'Studeren >' and 'Onderwijsaanbod >'.

In meer algemene zin staat het politieonderwijs ook onder druk door het sterke geloof in de kracht van ervaring binnen de korpscultuur van de politie. Met name de huidige leidinggevendenden behoort tot een generatie waarin het belang van opleiding, meer in het bijzonder een hogere opleiding, sterk wordt gerelativeerd. ‘De politie is een mbo-organisatie’ is hier het credo en aan de hand van talrijke anekdotes uit de geschiedenis wordt ‘aange-toond’ dat ervaring, intuïtie en daadkracht voor effectief politieoptreden doorgaans ruim voldoende zijn, terwijl kennis, leer- en analytisch vermogen er minder toe doen. Dat deze anekdotes de toets aan een veranderende samenleving en politiepraktijk in het algemeen niet kunnen doorstaan, ontgaat te velen binnen de politie. Opleidingstijd wordt toch vooral als een nutteloze beperking van de huidige inzetbaarheid gezien, en niet als een noodzakelijke voorwaarde voor effectief toekomstig optreden.

Recent is de wind binnen de NP gaan draaien. Langzamerhand wordt toegegeven dat de politie te lang met relatief te lage kwalificatieniveaus heeft gewerkt, zeker in vergelijking met andere vormen van publieke dienstverlening, en dat de organisatie niet alleen adaptiever en flexibeler moet zijn, maar (daartoe) ook een 'lerende organisatie' moet worden. De komende jaren zullen er als gevolg van deze verandering grote uitdagingen worden gesteld aan het politieonderwijs. Deze laten zich als volgt samenvatten:

- A. Een grotere instroom van aspiranten in de basisopleidingen als gevolg van de vervangingsvraag- en uitbreidingsvraag.
- B. Een aanzienlijk diverser instroom in de basisopleidingen door een bredere werving onder gediplomeerden van middelbaar onderwijs, mbo en hoger onderwijs.
- C. Een toenemende vraag naar vervolgopleidingen en specialismen als gevolg van de professionalisering van het politieberoep en de doorgroei naar een lerende organisatie.
- D. Een algemene niveauverhoging van de basisopleidingen door de behoefte aan hoger gekwalificeerde agenten en rechercheurs en de beter gekwalificeerde instroom.

Randvoorwaarden voor flexibilisering

Deze toenemende druk zal het politieonderwijs alleen weten te weerstaan als over een breed front het aanbod van opleidingen kan worden geflexibiliseerd. De Politieacademie kan daarbij nuttig gebruik maken van de ervaringen die vooral in het hoger onderwijs zijn opgedaan. Daaruit komt een aantal lessen naar voren. In de eerste plaats blijkt het aan te raden het speelveld waarbinnen wordt geflexibiliseerd goed af te bakenen. Noodzakelijke randvoorwaarden voor effectieve flexibilisering blijken te zijn:

1. **Eindtermen** van opleidingen, examenvereisten en leerdoelen moeten helder en maakbaar kunnen worden vastgelegd, zodanig dat de leerling zijn leerproces op het behalen van deze doelen kan inrichten. Tot heden wordt een belangrijk deel van de leerdiscipline ontleend aan de vaste opbouw van het curriculum, verplichte oefeningen en leertrajecten, richtinggevende maatstaven voor de studielast, een voorgeschreven volgtijdelijkheid en een vaste onderwijslogistiek. Als men de student

hierin meer keuzevrijheid wil geven, is het onvermijdelijk de eindtermen en beoogde leerresultaten scherper vast te leggen. Deze mogen juist niet 'flexibel' worden, opdat de kwaliteit en het civiel effect van het diploma zijn gewaarborgd.

2. **Toetsen en examens** dienen, in vervolg op de examenvereisten, objectiever en meer valide te zijn. De 'dekking' die de toets biedt van de te beoordelen leerresultaten, de validiteit van de toetsitems en de objectieve relatie van de toetsinhoud met de te bewijzen competentieniveaus moeten op transparante wijze gewaarborgd zijn, hetgeen periodiek wordt gecontroleerd. Summatieve toetsen en examens worden op deze wijze zo veel mogelijk onafhankelijk van de gevolgde leerweg. De keuze die de student maakt ten aanzien van leerwegen en leermethoden behoren geen invloed te hebben op de kans de toets met succes af te leggen, anders is de geboden flexibiliteit een wassen neus.
3. **Vakken en curriculumonderdelen** dienen zoveel mogelijk te worden ondergebracht in zelfstandige modules (modularisering). Modules kunnen in het algemeen als zelfstandig studieonderdeel worden gevolgd en met een toets afgesloten. Waar mogelijk wordt ook de vaste volgorde van modules losgelaten, waardoor de student zelf kan beslissen wat hem past. Stapeling van modules resulteert in de toekenning van tussen-, deel- of eindexamen's, waardoor het onderbreken van de studie mogelijk wordt. De Examencommissie krijgt hierin een sterkere toezicht houdende en beslissende rol, waardoor docenten minder autonoom kunnen opereren.
4. **Les- en leermethoden** worden gevarieerd aangeboden binnen alle of de meeste modules. Naast de gebruikelijke klassikale kennisoverdracht (contacturen, lessen), bieden de meeste modules ook vormen van digitaal leren aan alsmede praktijkleren. Deze verschillende leervormen kunnen door de student in een hem passende mengvorm worden toegepast (*blended learning*), waarbij de samenhang door individuele begeleiding wordt bewaakt. De individuele begeleiding van studenten komt wat meer los te staan van de inhoudelijke begeleiding van het leerproces door docenten, en krijgt meer trekken van *tutoring* en mentoraat. Dit kan versterkt worden als de studenten, ter onderlinge ondersteuning, in zogeheten 'leerteams' worden georganiseerd.

Deze randvoorwaarden laten zien dat flexibilisering van onderwijs in het algemeen meer is gericht op de leer- en lesmethoden en minder op de inhoud van de opleiding. Het lijkt er eerder op dat flexibilisering alleen een kans heeft als de inhoud steviger wordt vastgelegd in transparante en meetbare eindtermen (leerresultaten). Inhoud en toetsen lijken de noodzakelijke vaste(re) punten te zijn bij een flexibilisering van de leerwegen die studenten volgen.

Flexibilisering van politieonderwijs

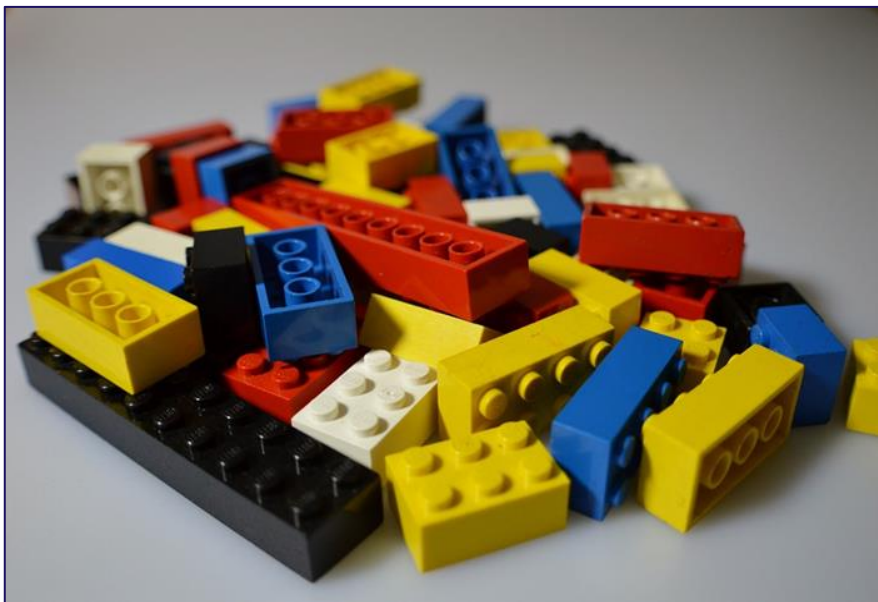
De flexibilisering van het politieonderwijs is, als gezegd, een topprioriteit nu de druk op de Politieacademie de komende jaren zal toenemen. Zeker voor de duale politieopleidingen zal de roep om gedifferentieerde, kortere, snellere en efficiëntere trajecten toenemen en de meer diverse (en hoger gekwalificeerde) instroom van studenten zal dit ook mogelijk maken.

Dat neemt niet weg dat er binnen de PA nog een flinke stap gemaakt moet worden om tot een flexibeler en daarmee efficiënter stelsel van politieonderwijs te komen. De terreur van bewezen routines en gemythologiseerde ervaring is ook binnen de PA nog niet overwonnen. Dat mag echter het zicht niet benemen op de cruciale wettelijke rol van de PA als uniek verlener en waarborg van politiekwalificaties in Nederland, en daarmee als bewaker van de bekwaamheid van de Nederlandse politie.

Daarbij lijkt het ook noodzakelijk dat de NP eindelijk een ondubbelzinnige positie inneemt ten aanzien van de positie van de PA. De huidige opstelling kenmerkt zich enerzijds door voortdurende kritiek op de PA en de pretentie de opleidingen wel te kunnen missen, respectievelijk het zelf beter te weten, anderzijds door een grote vrijheid van de eenheden om van de diensten van de PA al dan niet gebruik te maken (meer niet dan wel). In het algemeen ontbreekt het de NP aan een heldere visie op nut en wenselijkheid van een uniek en gerenommeerd onafhankelijk kennis- en onderwijsinstituut ten dienste van de politie. In het Nederlandse politiebestel is deze positie van *Police University* door de wetgever ingeruimd voor de PA, en daarin ligt een geweldige kans. Die kans kan het instituut echter alleen grijpen wanneer de NP zijn positie uitdrukkelijk respecteert en de steun en ruimte geeft om het politieonderwijs en –onderzoek op een hoger niveau te tillen.

Flexibilisering van het politieonderwijs is in dit perspectief slechts een onderdeel, zij het een belangrijk onderdeel, van de modernisering van de Politieacademie en haar doorgroei tot volwaardig kennis- en opleidingscentrum van de Nederlandse politie. De slag die momenteel gemaakt wordt ter invulling van de kwalificatiestructuur biedt een goede mogelijkheid om de examenvereisten van de belangrijkste politieopleidingen opnieuw te valideren, dekkend en transparant te maken. Hiermee is een eerste voorwaarde vervuld om het onderwijs te flexibiliseren.

Een tweede stap zou moeten zijn de belangrijkste curricula, met name die van de basispolitieopleidingen, te ontbinden en in modules uiteen te leggen. In dit proces van modularisering kan getracht worden de onderdelen zoveel mogelijk onafhankelijk van elkaar, als zelfstandige cursussen vorm te geven. Iedere module krijgt een afsluiting in de vorm van een summatieve toets, die periodiek gevalideerd wordt door de Examencommissie. De samenhang van de modules (voorkeursvolgorde etc.) wordt zo zuinig mogelijk omschreven; stapelen wordt op uiteenlopende manieren mogelijk gemaakt.

Een derde stap betreft de ontwikkeling van gevarieerde leermethoden binnen iedere module. Hier ligt een opdracht voor de docententeams om de gebruikelijke lesmethode tegen het licht te houden en de vraag te stellen welke varianten daarop met het gebruik van elektronische leeromgevingen

(digitaal leren) en praktijkleren mogelijk zijn. De PA heeft op dit stuk al belangrijke ervaring opgedaan met de ontwikkeling van de *profchecks* en de daarbij behorende formatieve toetsen. Dit model lijkt zich goed te lenen voor de digitalisering van onderdelen van de grotere opleidingen. Hierdoor kan binnen de modules het aandeel van zelfstudie, digitaal leren en (online) leren op de werkplek toenemen en de onderwijslogistiek worden verlicht. Het lijkt wel nodig dat vanuit de in de *profchecks* gelegde basis de elektronische leeromgeving van de PA verder wordt ontwikkeld en gereed gemaakt voor breder gebruik door de hele onderwijskolom. De toepassing van het model van *blended learning* als algemeen principe binnen het PA-onderwijs lijkt zinvol.

Om de studenten, die uit verschillende eenheden en basisteams komen, steun te geven bij het volgen van de studie is de instelling van kleine zogeheten 'leerteams' een goed middel. De individuele begeleiding van studenten door tutores of mentoren kan zich richten op de leerteams, die vooral fungeren als netwerk voor onderlinge steun en advies. Studenten kunnen door deze context meer regie voeren over hun eigen leerweg en daarmee variëren. Daardoor kan een betere afstemming met het werk tot stand worden gebracht en studietempo en studiebelasting gemakkelijker worden aangepast aan de mogelijkheden en beperkingen van de werksituatie.

Politieacademie: uniciteit, samenwerking en co-makership

Flexibilisering van het politieonderwijs biedt de Politieacademie ook meer gelegenheid om de samenwerking met het regulier onderwijs te zoeken. Die samenwerking kan zich in de eerste plaats richten op een betere voorselectie van de in de basisopleiding instromende studenten (politie-aspiranten). Als, zoals de Politieonderwijsraad recent heeft geopperd, de basisopleiding ('*all round*') naar NLQF-niveau 5 gaat en een volwaardige *associate degree* wordt, behoort de gehele politie-opleidingskolom daarmee tot het hoger onderwijs. Voor de politiekunde, en wellicht ook voor de researchkunde, ontstaat dan een doorlopende leerweg in het hoger onderwijs met de niveaus 5 (*associate degree*), 6 (*bachelor*) en 7 (*master*). Voor de grote groep havo-, vwo- en mbo4-gediplomeerden die jaarlijks een studiekeuze in het hoger onderwijs maakt, wordt de politieopleiding daarmee een volwaardig alternatief voor het aanbod van hogescholen en universiteiten. Dit zal de animo voor een politieopleiding waarschijnlijk sterk bevorderen en het potentieel waaruit de Politieacademie kan putten verruimen.

Tegelijk ontstaat er dan behoefte om in de basisopleiding differentiatie aan te brengen op grond van de genoten vooropleiding. Met name is hier de groep mbo4-gediplomeerden interessant. De PA zou in overleg met een aantal ROC's, landelijk gespreid, de mogelijkheid kunnen onderzoeken om tot een politie-gerichte niveau 4 opleiding HTV of Veiligheidskunde te komen. Elementen van de basispolitieopleiding zouden in deze nieuwe opleiding kunnen worden meegenomen, waardoor de betrokken scholieren met een solide voorbereiding de stap naar de PA zouden kunnen maken. Worden zij geselecteerd voor de basisopleiding, dan is het de vraag of zij hetzelfde leertraject moeten volgen als de havisten en vwo-ers, die nog geen voorbereidende vakken hebben gevolgd. Flexibilisering van leerroutes kan hier veel winst opleveren voor zowel de PA als de student.

Samenwerking om een betere instroomselectie te bereiken ('voorsorteren van de instroom'), kan ook met de hogescholen en universiteiten worden aangegaan. Met name kan onderzocht worden of de instroom in de bachelor- en masteropleidingen van de PA gebaat kan zijn met overstapmogelijkheden vanuit domeinspecifieke opleidingen in hbo en wo, zoals integrale veiligheidskunde en criminologie. 'Zij-instromers' bij de politie hoeven niet in alle gevallen met een voltooide ho-opleiding de overstap te maken. Soms kan het zinvol zijn tussentijds over te stappen en een groter deel van de politieopleiding te volgen naar het bachelor-of masterniveau. Ook kent het hoger onderwijs wel de zogeheten *double degree* opleidingen, waarbij de diplomering gezamenlijk door de twee instellingen plaatsvindt. De PA kent deze figuur al in de *Master of Policing* die samen met Canterbury Christ Church University wordt verzorgd, maar met Nederlandse universiteiten en hogescholen liggen hier nog vele onontgonnen mogelijkheden.

Een andere vorm van samenwerking met het reguliere, publiek bekostigde onderwijs wordt mogelijk gemaakt door modularisering van de opleidingen. Bij bepaalde modules, met name betreffende de niet-kernvakken van de politieopleiding kan met recht de vraag worden gesteld of de PA deze zelf moet verzorgen. Soms is het mogelijk deze modules goedkoper en beter te laten verzorgen door instellingen en faculteiten die op het betreffende gebied gespecialiseerd zijn. Een dergelijke 'inkoop' van onderwijs kan op uiteenlopende manier worden vormgegeven. Studenten van de PA kunnen modules volgen aan andere hogescholen en universiteiten als onderdeel van hun leerprogramma, zoals het 'externe bijvak'. Maar de PA kan ook de docenten en het programma van een andere instelling inlenen om het op eigen locatie te laten verzorgen. Tussen deze uitersten zijn vele varianten mogelijk. De

afweging om tot een wijze van samenwerking te komen wordt vooral bepaald door de winst die de PA aldus kan bereiken in termen van een meer gerichte inzet van de eigen middelen. Uitbesteding, inkoop en inlening maken het mogelijk de eigen activiteiten meer te *focussen* op politiekundige onderwerpen die niet door andere instellingen kunnen worden verzorgd of waarin de Politieacademie *ipso facto* superieur behoort te zijn.

Hoewel de winst van flexibilisering en samenwerking in termen van efficiency en gerichter inzet van de eigen middelen groot kan zijn is het evenzeer goed om te waarschuwen tegen al te opgewonden bezuinigingsvoorstellen. In de omgeving van de Politieacademie wordt soms wat te gemakkelijk gepleit voor flexibilisering, samenwerking en uitbesteding als instrumenten van kostenbesparing en tijdwinst. Het kan allemaal goedkoper en sneller is de boodschap, en flexibilisering kan daarbij enorm helpen. In het licht van de uitdagingen die op de PA afkomen is dit een rijkelijk te simpele gedachte.

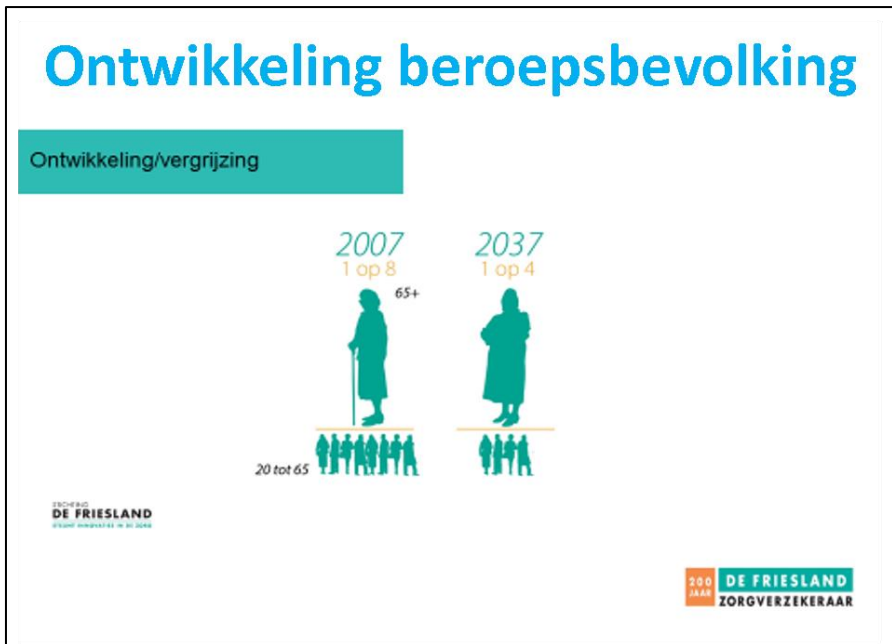
Flexibilisering zal de Politieacademie helpen de politieopleidingen aan te passen aan de (hogere) eisen die de toekomst stelt. Het zal ook zeker tijdwinst en kostenbesparingen opleveren. Gezien de uitdagingen is het echter raadzaam deze revenuen aan te wenden voor investeringen in de kerncompetenties van de PA op het terrein van onderzoek en onderwijs. In het Nederlandse politiebestedel behoort de Politieacademie op de gebieden van kennis, expertise, kwalificatie en opleiding een onafhankelijke en centrale positie in te nemen. Zowel de NP als het relevante *Umfeld* van de politie zal deze positie moeten erkennen en respecteren. De Politieacademie zal moeten investeren in de opbouw van het gezag dat nodig is om erkenning en respect af te dwingen.

* * *

Toekomstgericht leren en werken in de zorgsector

Klaus Boonstra²

De Nederlandse samenleving staat voor een enorme verandering, die alles te maken heeft met de huidige demografische ontwikkelingen. Nog nooit eerder telde de samenleving zo veel ouderen, en nog nooit eerder was het geboortecijfer zo laag. Daarbij is overigens sprake van flinke regionale verschillen. Nederland kent al zogenoemde krimpregio's, en deze zullen in aantal toenemen. Maar ook nog groeigebieden, waartoe met name de grote steden worden gerekend.

Hoewel deze situatie al jaren bekend is, realiseren weinig mensen zich het effect ervan op de samenleving. Maar een voorbeeld verheldert veel: we gaan in Nederland momenteel uit van een verhouding van 1 huisarts op ongeveer 2.000 inwoners. Als gevolg van de vergrijzing zullen we op diverse

² Drs. Klaus Boonstra is directeur-bestuurder van het College Zorg Opleidingen (CZO) en projectleider *Seker en Sûn*.

plaatsen in de komende jaren zien dat een verhouding van 1 op 6.000 ontstaat. Maar de vergrijzing en het toenemende beroep op zorg door de huisarts gaat desondanks gewoon door.

De klassieke reactie op dit soort oplopende tekorten is het werven van meer mensen. Meestal richt men zich hier op de uitstroom van uit het voortgezet onderwijs. Zo'n actie heeft op de korte termijn het gewenste effect, maar als de totale hoeveelheid schoolverlaters structureel daalt, biedt deze inzet op termijn geen soelaas. Er is kortom een nieuwe gedachte nodig, er moeten nieuwe wegen worden gezocht.

Friesland

Friesland fungeerde als Broedplaats in het kader van het werk van de Commissie Innovatie Zorgberoepen en –Opleidingen. De adviezen die deze commissie gaf worden momenteel regionaal uitgewerkt in het project *Seker en Sûn* (Zeker en Gezond). Hoewel het project nog niet is afgesloten, zijn de contouren van een oplossing met behulp van scenario-onderzoek geschetst. De oplossing wordt gevonden in een brede maatschappelijke benadering, waarbij gemeenschapszin en technologie de kernbegrippen vormen. Door deze te bevorderen kan professionele inzet beperkt worden en wordt het mogelijk om met minder mensen toch een goed niveau van zorg en welzijn te realiseren.

Nu klinkt dit eenvoudig, maar dat is het niet. Het betekent een breuk met oplossingsstrategieën uit het verleden, die gericht waren op tijdelijke groei van instroom en de welbekende varkenscyclus, waarbij een periode van tekorten wordt afgewisseld door perioden met overschotten.

In dit kader is het begrip “ontstaanbaarheid” gemunt. Dit als tegenhanger van maakbaarheid, van een kortstondige inzet die het probleem op korte termijn oplost, waarna kan worden overgegaan tot de comfortabele orde van de dag. Om voor de komende jaren tot een inclusieve samenleving te komen, waarbij iedereen erbij hoort, waarin voor iedereen een acceptabel niveau van welzijn en zorg bestaat, is een brede maatschappelijke verandering nodig, die gedragen zal worden door diezelfde samenleving. Dat betekent dat we nu met elkaar in gesprek moeten, en niet alleen in het oude netwerk, maar juist met iedereen en met nieuwe partijen die de ogen kunnen openen voor nieuwe oplossingen en die kunnen realiseren.

Onderwijs

Onderwijs speelt een belangrijke rol in deze transitie. Maar ook het onderwijs wordt gekenmerkt door ingesleten patronen die moeilijk te doorbreken zijn. Begrippen als leven-lang-leren zijn gemeengoed op de beleidstafel, maar studiefinanciering blijft beperkt tot het 27ste levensjaar. Leven lang leren impliceert dat het zinnig en zinvol is om door te leren op latere leeftijd, maar didactiek en inrichting van onderwijs, zeker in de mbo- en hbo-kolom, is vooral gericht op pubers en jongvolwassenen. En als je als 45-jarige met een technische of administratieve achtergrond naar de zorgsector zou willen overstappen, is eigenlijk de enige weg die naar de schoolbanken. Maar wie kan zich dat permitteren, nog los van de vraag of het onderwijs wel voldoende rekening houdt met alles wat je al eerder hebt geleerd?

College Zorg Opleidingen

In de zorgsector is het toezicht op het branchegericht onderwijs geregeld via het College Zorg Opleidingen. Hierdoor weten werkgevers dat een oncologieverpleegkundige die in een ziekenhuis in Brabant is opgeleid dezelfde eindtermen heeft behaald als iemand die dat in Twente of Noord-Holland heeft gedaan. Dit bevordert de flexibiliteit op de arbeidsmarkt en het geeft duidelijkheid over wat je van iemand met zo'n diploma mag verwachten.

Toch is geconstateerd dat dit systeem nog onvoldoende flexibel is en onvoldoende aansluit bij persoonlijke ontwikkelingswensen. Daarnaast is de situatie niet in alle ziekenhuizen dezelfde. Aan een intensiverecare-verpleegkundige in een klein ziekenhuis worden andere eisen gesteld dan aan een intensiverecare-verpleegkundige die in een hooggespecialiseerd universitair centrum werkt. Beide zullen zij dezelfde basis nodig hebben, maar daarna is een flexibel systeem van opleiden nodig, dat recht doet aan de context waar wordt gewerkt in combinatie met de persoonlijke ontwikkelingsbehoefte.

Daarom is besloten het branchegericht onderwijs ingrijpend te veranderen door het op te delen in modules en deze ten opzichte van elkaar te positioneren als in een honingraat. Dit model opent nieuwe mogelijkheden, waarbij de behoeften van werkgevers en werknemers bij elkaar kunnen komen in een bouwwerk van opleidingen. Dit proces zal in de komende jaren in de sector worden vormgegeven.

Deze ontwikkeling is een eerste stap in de richting die nodig is om de eerder geschetste maatschappelijke uitdaging en zal zeker gevolgd worden door volgende. De ontwikkeling sluit aan bij gedachtegoed van hoogleraar theorie van de zorg, prof. dr. Peter van Lieshout, die betoogt dat het conformistisch denken in termen van beroepen en beroepsgrenzen achterhaald is en niet meer aansluit bij de maatschappelijke behoefte van vandaag en morgen.

Durf te groeien

Maar het hoeft niet bij de zorgsector te blijven. Want door nieuw te durven denken en nieuwe wegen in te slaan, kan worden bijgedragen aan het opleidingscontinuüm, dat op papier zo aantrekkelijk klinkt, maar tot op heden nog maar weinig in de praktijk wordt waargenomen. Gelukkig zijn we niet alleen, alle sectoren worden getroffen door deze demografische realiteit. De uitdaging geldt daarom ons allen. Door talent de ruimte te geven, ook al is dat pas als je 45 bent, door mogelijkheden te zoeken in plaats van barrières op te werpen en door het ontwikkelingsproces gezamenlijk aan te gaan in plaats van elkaar te beconcurreren op iets dat er niet meer is.

* * *

Het getij verloopt, we verzetten de bakens

Gerrit van der Burg

Bob Steensma

Peter Klerks³

Nieuwe opgaven voor opsporing en vervolging

Het voorkomen, oplossen en bestrijden van zware criminaliteit was nooit een eenvoudige opgave voor de politie en het openbaar ministerie. Complexe moordzaken bijvoorbeeld vormden van oudsher puzzels, waarop soms de beste breinen kunnen vastlopen. In onze tijd verandert de wereld echter in hoog tempo en dienen zich geheel nieuwe criminaliteitsvormen en dadergroepen aan. De uitdagingen nemen exponentieel toe.

In het koersdocument *Naar een toekomstbestendige opsporing en vervolging*, opgeleverd in 2017, verkenden OM en Politie de implicaties van die radicale veranderingen. De maatschappelijke en technologische ontwikkelingen vragen om permanent onderhoud van het vak en de organisatie. Doorontwikkeling en voortdurende aanpassing aan gewijzigde omstandigheden zijn nodig om toekomstbestendig te kunnen zijn.

Bij de ingrijpende veranderingen van onze tijd denken velen in de eerste plaats aan nieuwe technologieën als superkrachtige informatiesystemen, alomtegenwoordige microsensoren, kwantumcomputers, nanotechnologie en biotechnologie. De actuele maatschappelijke en politiek-culturele veranderingen zijn echter voor opsporing en vervolging minstens zo ingrijpend. Zorgvuldig werken bij een constante vraag naar transparantie en veel ‘meedenkers’ via sociale media bijvoorbeeld, is best spannend voor de traditioneel wat introverte wereld van de rechtshandhaving.

³ Mr. G.W. van der Burg MPA is voorzitter van het College van procureurs-generaal en had namens het openbaar ministerie zitting in de Politieonderwijsraad van 2008 tot 2015. Mr. B.W.J. Steensma MPA is hoofdofficier van Justitie bij het arrondissementsparket Noord-Holland en vertegenwoordigt sinds 2015 het OM in de Politieonderwijsraad. Dr. P.P.H.M. Klerks is coördinerend specialistisch adviseur bij het Parket-Generaal.

Digitale schandpaaljustitie?

De toenemende zelfredzaamheid van onderling intensief verbonden burgers met allerlei technische outillage kan leiden tot doe-het-zelf rechtshandhaving. Te denken valt aan burgersurveillance, particuliere drones en 'schandpaaljustitie' via het Internet. Wanneer steeds meer burgers zelf proberen misdrijven op te lossen, kan het geïnstitutionaliseerde justitieel handelen uiteindelijk op achterstand raken. Toenemend legitimiteitsverlies, rechtsongelijkheid en zelfs eigenrichting kunnen het gevolg zijn. Ook kan sprake zijn van toenemende (rechts)ongelijkheid; want wat is de positie van diegenen die dergelijke mogelijkheden niet hebben? Dit kunnen we principieel afwijzen als een verontrustende ontwikkeling, die de democratische rechtsstaat verregaand kan ondermijnen. Anderzijds ontstaat er ook een geheel nieuwe dynamiek die kansen creëert voor bedrijven en burgers, en die veiligheidsnetwerken in staat stelt om tot hele nieuwe ordeningen, samenwerkingsverbanden en toegevoegde waarde te komen. De vele WhatsApp-buurgroepen waarmee burgers en ondernemers hun onderlinge veiligheid proberen te vergroten, zijn daarvan een krachtig voorbeeld.

Die toenemende zelfredzaamheid c.q. die ongelijkheid dwingt tot fundamentele en juridisch-ethische vragen. Organiseren bedrijven die kant-en-klare, door bedrijfsrecherche opgemaakte dossiers aanleveren hun eigen 'voorrang' in de vervolging? Hoe zien, in de veranderende verhoudingen tussen samenleving en overheid, politie en OM hun bijdrage in de aanpak van criminaliteit met behulp van het strafrechtelijke instrumentarium? Hoe ziet de oriëntatie op legaliteit en opportuniteit eruit, wanneer het er om gaat legitimiteit te behouden? Wat is de rol van OM en politie bij het bewaken van de beginselen van rechtsgelijkheid, rechtsstatelijkheid en rechtvaardigheid met behulp van het strafrecht? En dus ook: hoe kunnen coalities en technische ontwikkelingen daaraan bijdragen?

Transitie

We leven in een overgangperiode van het oude, vertrouwde Nederland naar een nieuwe en deels onbekende samenleving met veel minder grenzen en zekerheden. Oude patronen van beheersbaarheid en voorspelbaarheid en centraal geleide maakbaarheidsambities verliezen aan waarde. Deze kantelperiode maakt een grondige transitie van de opsporing en vervolging on-

vermijdelijk, al blijft een principiële, normatieve en rechtsstatelijke oriëntatie het uitgangspunt. Een blauwdruk voor die transitie is niet te verwachten. De opgave is om adaptief en wendbaar te opereren, daarbij voortdurend de toekomst verkennend.

Het vermogen te gedijen in een chaotische en onvoorspelbare omgeving vraagt om een immanente vernieuwingsdrang, speelsheid en optimistische nieuwsgierigheid. Eigenschappen die doorgaans niet worden geassocieerd met rechtshandhavers en professionals in de veiligheidsbranche, die veeleer naar onzekerheidsreductie streven. Klassieke kwaliteiten als een sterk normatieve overtuiging en gedrevenheid, zorgvuldigheid, besluitvaardigheid en praktisch probleemoplossend vermogen blijven ook van groot belang voor de rechtshandhaving van de toekomst. Aan professionals die daarover beschikken kan de zorg voor veiligheid worden toevertrouwd. Maar wie misdrijven moet oplossen of voorkomen heeft daarnaast nog andere competenties nodig. Zij of hij zal goed moeten kunnen communiceren en interdisciplinair samenwerken met heel diverse partijen.

Misdaadbestrijders in de 21ste eeuw moeten snel de weg kunnen vinden in onbekende domeinen en vakgebieden. Zij moeten cognitief in staat zijn om hoogwaardige technologie in te zetten en ongekend complexe informatievraagstukken op te los-

sen. Ze moeten kunnen reflecteren op de doelmatigheid en het maatschappelijk effect van hun handelen. Van hen wordt ook een grote mate van zelfstandigheid in het maken van keuzes gevraagd, zodat ze succesvol in relatief autonome verbanden kunnen opereren. Van politiemensen wordt gevraagd dat ze naast *streetwise* ook *cyberwise* zijn.

Zulke grote opgaven vereisen het inzetten van de beste mensen in de frontlinie, met veel vrijheid van handelen en optimale ondersteuning. Het vergt overigens ook veel van leidinggevenden en de top: zij zullen mandaat en ruimte moeten kunnen geven en toch de eindverantwoordelijkheid moeten waarmaken. In de sterkte- en zwakteanalyse *Handelen naar waarheid* is duidelijk gemaakt hoever de huidige realiteit in de opsporing nog is verwijderd van dit streefbeeld.

OM

Toekomstbestendig politieonderwijs

Wanneer het er om gaat de wereld van de opsporing bij de tijd te houden, heeft de Politieacademie een evidente rol. Daar onderzoekt men al lange tijd nieuwe maatschappelijke vraagstukken op hun implicaties voor de politie. Effectieve oplossingen worden er ontwikkeld en in het politieonderwijs via primaire en aanvullende opleidingen aan de collega's aangereikt. De Politieacademie is daarmee een onmisbare kennis- en innovatiemachine. De kwaliteitsbewaking van hetgeen er vanuit het politieonderwijs gebeurt, en het doordenken van daarbij te maken strategische keuzes is van oudsher de opgave van de Politie Onderwijs Raad. De POR vormt het platform waarin alle bij het politieonderwijs betrokken partijen elkaar vinden bij het maken van keuzes. Tot dusver volstond dit construct om oude en nieuwe uitdagingen het hoofd te bieden.

Aangekomen op het boven omschreven maatschappelijk kantelpunt is echter de vraag aan de orde of het bestaande politieke onderwijsstelsel nog voldoet om de transitie mogelijk te maken. Kan de Politieacademie in haar huidige opzet en vorm voldoende professionals afleveren van het juiste niveau om de organisatie wendbaar, slagvaardig en toekomstbestendig te maken? En zal de POR een dergelijke massieve maar procedureel rechtvaardige en stapsgewijze vernieuwing krachtig kunnen ondersteunen?

In andere beroepsdomeinen dan de politie is al lang vastgesteld dat de traditionele beroepsopleidingen ontoereikend zijn wanneer het er om gaat, professionals *21st century skills* aan te leren. Nieuwe medewerkers moeten in staat zijn om te leren leren, zodat zij zich permanent in interdisciplinaire kennisnetwerken kunnen blijven ontwikkelen. Ook van de organisatie vraagt dit een groot aanpassingsvermogen. Wendbaarheid is nodig om snel te kunnen improviseren, en daarnaast ook durf om medewerkers tot op individueel niveau een leerrijke werkomgeving te bieden met een *state of the art* instrumentarium.

Permanente en flexibele bijscholing vereist ook de vrijheid om aanvullende opleidingen te kunnen volgen, kennisbijeenkomsten zoals congressen bij te wonen, over eigen onderzoeken te publiceren en deel te nemen aan kenniskringen. Daarbij gaat het dus niet meer om een soort periodieke training in integrale beroepsvaardigheden of een 'cafetariamodel' met een cursuspakket. Het gaat er veeleer om dat professionals in overleg met hun collega's en

leidinggevend hun eigen ontwikkelpad regisseren waarop bruikbare kennis kan worden verzameld en geproduceerd, bij voorkeur in coproductie. Lerend werken is dan geen uitzondering meer, maar de normale wijze van opereren in een dynamische werkomgeving.

Co-creatie met universiteiten

De Politieacademie zal nog tot in lengte van jaren een spilfunctie kunnen behouden in het politieonderwijs, daarbij het leeuwendeel van het onderwijsaanbod voor haar rekening nemend. Dit geldt temeer naarmate de Academie ook zelf aanpassingsvermogen en flexibiliteit laat zien, en de gelegenheid krijgt om in interdisciplinaire verbanden te participeren. Dit optimistische toekomstbeeld kan echter niet verhullen dat de Politieacademie de komende jaren niet meer in staat zal blijken om eigenstandig voldoende afgestudeerden af te leveren om aan de sterk stijgende (vervangings)vraag te kunnen voldoen.

Ook voor wat betreft kennisniveau en diversiteit zijn er grote uitdagingen. Daar komt bij dat de Academie zowel wettelijk als feitelijk een organisatie *sui generis* vormt, die geen 'normale' school of universiteit moet willen zijn. De Politieacademie is gelijktijdig beroepsopleiding en kenniscentrum, cursusinstituut en facilitator voor kennisactiviteiten op academisch niveau. Om het publieke veiligheids- en rechtshandavingsdomein optimaal te kunnen blijven bedienen zal er meer moeten worden samengewerkt met andere onderwijs- en kennisinstellingen.

De wetenschappelijke instellingen van ons land hebben sinds jaar en dag de opgave en de mogelijkheden om studenten tot permanent lerende kenniswerkers te vormen. Universiteiten kunnen afgestudeerden met voldoende psychologische flexibiliteit afleveren om mee te kunnen draaien op de meest veeleisende plekken van de informatiemaatschappij. Tegelijk blijft het beroepsonderwijs op HBO-niveau onmisbaar om handelingsbekwame professionals op te leiden met voldoende parate kennis, skills en doortastendheid om in de praktische criminaliteitsbestrijding effectief te kunnen zijn. Denken en doen raken dan vervlochten in stimulerende teams die creatief kunnen inspelen op opkomende kansen en opgaven. Denkkraft, gecombineerd met daadkracht en betrokkenheid karakteriseert de rechtshandaving van de toekomst. Een goede opleiding legt daarvoor de basis.

Het algemeen academisch onderwijs biedt het volume en de diversiteit om aan de behoefte in de opsporing te voldoen, die ontstaat omdat duizenden rechers de komende jaren met pensioen zullen gaan. Werken in de rechtshandhaving vormt een zeer aantrekkelijk arbeidsperspectief, zeker als het een beroep doet op vindingrijkheid voor een belangrijk maatschappelijk belang, namelijk gerechtigheid en veiligheid.

Het was in de voorbije jaren voor bij de POR betrokken OM-ers als wij een genoegen om te ervaren hoe Frans Leijnse altijd op een mooie, relativerende maar tegelijk vasthoudende wijze de vergaderingen heeft geleid; met oog voor de voorname grote lijnen, maar ook voor het detail.

* * *

Schrijf het maar op; we zien wel wat er overblijft

Secretariaat Politieonderwijsraad⁴

Een juiste inschatting

Google-en op de naam Frans Leijnse geeft nogal wat hits. Samen geven ze een mooi beeld van zijn veelzijdige loopbaan. Een wereld gaat voor je open. Met onverwachte nieuwe ontdekkingen. Zo wordt Frans zelfs met naam en toenaam genoemd in de autobiografie van Pim Fortuyn om over zijn vele functies in de wereld van onderwijs en educatie nog maar te zwijgen.

POLITIE • onderwijsraad Zoeken

Over ons Adviezen Rapporten Kwalificatiestructuur Signaleringen FAO's Contact Login

Menu

- Over ons
- Samenstelling van de Raad
- Commissies
- Secretariaat van de Raad
- Werkprogramma van de Raad
- Jaarverslagen
- Volgende vergaderingen
- Lectoraat Kennistransfer

Nieuws: De SMV publicatieprijs 2017-2018 gaat naar What matters in policing?

Secretariaat van de Raad

Het secretariaat ondersteunt de Politieonderwijsraad bij het uitvoeren van zijn taken in inhoudelijk, organisatorisch en facilitair opzicht. Het secretariaat is gevestigd in Den Haag

Werkzaamheden

- het volgen en verzamelen van informatie over ontwikkelingen binnen het politieonderwijs en het regulier onderwijs;
- het voorbereiden en opstellen van conceptadviezen, studies, rapportages enz.;
- het voorbereiden en faciliteren van de vergaderingen van de Politieonderwijsraad en de commissies;
- het redigeren van teksten van de Politieonderwijsraad en de commissies;
- het voorbereiden en ondersteunen van uitbesteding en begeleiding van onderzoek en de publicatie van de resultaten daarvan;
- het, binnen de beleidskaders, voeren van de financiële administratie van de Politieonderwijsraad;
- het onderhouden van contacten met relevante interne en externe organisaties.

⁴ Martje van Bruggen, Marta Dozy, Frank Hoogewoning, Theo Jansen, Maria Klaassen, Kees Loef, Monique van Nieuwenburg, Adriaan Rottenberg, Annemieke Venderbosch, Sander Wennekes en Rob van Wijngaarden.

Frans Leijnse trad aan als voorzitter van de Politieonderwijsraad op 1 april 2011. Op 1 april 2018 zal hij de voorzittershamer overdragen aan Edith Hooge. Dan komt er een einde aan een voorzitterschap dat 2558 dagen beslaat. Daarmee heeft Frans in deze functie zijn 2772 dagen als lid van de Eerste Kamer niet overtroffen.

In de POR-vergadering van 18 maart 2011 waar Frans Leijnse als aanstaande voorzitter werd geïntroduceerd, meldde hij dat het thuisfront enthousiast was over zijn aankomend voorzitterschap van de Politieonderwijsraad. Vooral de kleinkinderen vonden de bemoeienis met de politie uitermate stoer, maar dit enthousiasme werd wel enigszins getemperd toen duidelijk werd dat er geen uniform aan te pas kwam.

Hoewel Frans bij zijn aantreden aangaf weinig kennis van de politie te bezitten, zijn er in de biografie van Frans wel degelijk signalen te onderkennen die de stap naar de Politieonderwijsraad zeer aannemelijk maakten: Frans stond ooit binnen de PvdA bekend als de man van recht en orde. Zo gaf hij in een interview aan dat “dat vroeger niet zo werd gezien, maar dat men niet moet schromen om normen te stellen”.

Frans voorganger bij de POR, Han Leune, zei in zijn dankwoord op zijn afscheidsbijeenkomst in 2011 dat het vertrek uit de POR hem weemoedig stemde maar dat het voor hem een troostrijke gedachte was, dat hij de Raad kon achterlaten in handen van een voortreffelijke opvolger in de persoon van Frans Leijnse. Dat bleek een juiste inschatting.

Standvastigheid

Kenmerkend voor het voorzitterschap van Frans is in de eerste plaats dat hij zijn rol niet als louter als een technisch voorzitter invult; hoewel de vergaderingen van de Raad en de commissie Kwalificatiestructuur zelden uitlopen is hij bepaald geen voorzitter die ‘waardenneutraal’ de agenda binnen de daarvoor bestemde tijd afwerkt.

Zijn bij aanvang – naar eigen zeggen – gebrekkige kennis van de politie, heeft niet verhinderd dat hij zeer gedreven en inhoudelijk zeer betrokken bij het politiewerk en de politieorganisatie opereert. Dat blijkt niet alleen uit zijn mondelinge inbreng tijdens de vergaderingen, maar ook uit zijn schriftelijke bijdragen aan adviezen en publicaties van de Raad. Zonder in de plaats te treden van de verantwoordelijkheid van het secretariaat, geniet Frans ervan

om ook actief mee te denken en schrijven. Hij zal dat, zo zegt hij zelf, gaan missen. Omgekeerd zal ook het secretariaat deze samenwerking missen, dus misschien is een afkickprogramma voor beide partijen een verstandige optie.

De ‘de weg van de minste weerstand’ heeft Frans tijdens zijn voorzitterschap nooit bewandeld. Integendeel, hij gaat graag de discussie aan en zet hoog in om uiteindelijk het maximaal haalbare te realiseren. Zonder overigens de soms tegengestelde belangen van de in de Raad vertegenwoordigde organisaties uit het oog te verliezen. “Schrijf het maar gewoon op, dan blijkt uit de discussie wel wat ervan overblijft”.

Die discussie aangaan kost Frans geen moeite. Een combinatie van veel intellectuele bagage, langdurige ervaring in opleidingsland, een scherp analytisch vermogen en grote verbale competenties ligt ten grondslag aan zijn overtuigingskracht en standvastigheid, maar ook, en minstens zo belangrijk zo niet belangrijker, zijn charme, humor en zelfspot waarmee hij vaak de angel uit een discussie weet te halen. Zijn standvastigheid mag overigens niet verward worden met halsstarrigheid. Als hij, naar eigen bevinding of op aangeven van anderen, inziet dat het wellicht beter is even een stapje terug te doen om later twee stappen vooruit te kunnen zetten, dan doet hij dat. Maar geen flauwekul, wel op basis van argumenten en met uitzicht op het uiteindelijke doel.

Incasseringsvermogen

Het vermogen en de bereidheid om zo nodig zijn mening bij te stellen, gaat bij Frans gepaard met een hoog incasseringsvermogen. Iets wat Frans de afgelopen periode zeer van pas moet zijn gekomen. Daarbij gaat het dan niet zozeer om zijn werkzaamheden bij de Politieonderwijsraad, maar meer om zijn hoedanigheid van Feijenoord-liefhebber en PvdA-aanhanger. Teleurstellingen zijn slechts minimaal in de openbaarheid geuit, terwijl deze ongetwijfeld pijn gedaan moeten hebben. Zo vertrok Frans geen spier toen een vooraanstaand lid van de Politieonderwijsraad vlak na de voor de PvdA desastreus verlopen verkiezingen in 2017 over de grote drukte aan de vergader tafel plagerig opmerkte: “Menig Kamerfractie zou jaloers zijn op zo’n aantal leden”. Wellicht heeft het gegeven dat het kampioenschap van Feijenoord én de Tweede Kamerverkiezing beide in 2017 plaatsvonden, compenserend gewerkt. ‘Arbeidersclub versus Arbeiderspartij’ zogezegd.

Frans platteland

Bij ingewijden is het bekend, maar in de openbare bronnen is er niets te vinden over Frans zijn tweede domicilie in Normandië. Zijn Frans avonturen op het Franse platteland in politietermen ‘heimelijk’ en ‘afgeschermd’? We weten het niet. Wat we echter wel weten is dat Frans altijd, ook bivakkerend op het Franse platteland, per mail bereikbaar is en even uitgebreid als altijd, of misschien wel des te uitvoeriger, zijn e-mails beantwoordt. Ook dat is kenmerkend voor Frans: hij ziet zijn voorzitterschap niet als een ‘van negen tot vijf’-baan en zelfs tijdens zijn vakanties doet men nooit tevergeefs een beroep op hem.

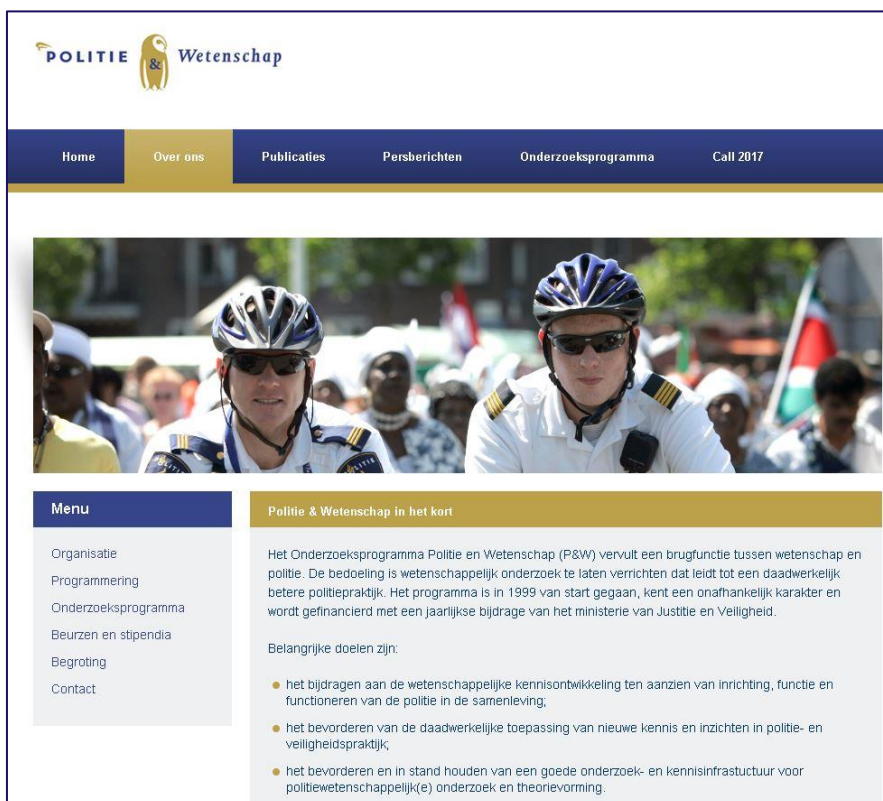
Buitenplaats in Utrecht

Anders dan met zijn geheime domicilie in Normandië, zijn de medewerkers van het secretariaat bekend met Frans buitenplaats in Utrecht. Regelmatig heeft Frans medewerkers van het secretariaat uitgenodigd om te overleggen in zijn ‘bescheiden stulpje’ Rhijnlust, een echte buitenplaats, midden in Utrecht. Zoals wellicht bekend, investeerden welgestelde stedelingen vanaf het begin van de 17^e eeuw hun geld in landhuizen en landerijen. Dit deed men om 's zomers de stank en de drukte van de stad te ontlopen. De drijfveer van Frans om ons regelmatig thuis uit te nodigen is ons tot op heden niet helemaal helder, want zo erg is Den Haag toch niet?

Dienstbaarheid

Wat we echter wel weten is dat Frans bij die gelegenheden een goede gastheer is. Hij spaart tijd noch moeite om zelf goede koffie – met iets lekkers – voor zijn gasten te zetten. Dat Frans zich als voorzitter ook dienstbaar opstelt, blijkt niet alleen uit zijn gastvrijheid thuis. Regelmatig biedt hij de leden van de Raad en ook de medewerkers van het secretariaat zijn hulp aan. Niet alleen in de vorm van mondelinge adviezen, Frans klimt graag zelf in de pen om zijn visie op papier te zetten, of om een stevige voorzet te schrijven voor een advies waarmee het secretariaat verder kan. Dit is natuurlijk dienstbaarheid op microniveau. Zijn dienstbaarheid op macroniveau is het feit dat hij zich tot ver over zijn pensioengerechtigde leeftijd, vol van passie inzet voor maatschappelijke belangen, zoals politie, onderwijs en wetenschap. Het Onderzoeksprogramma Politie en Wetenschap, dat sinds 2014 onder verantwoordelijkheid van de Commissie Kennis en Onderzoek van de Raad valt,

kan rekenen op warme belangstelling van Frans. Ook al omdat het secretariaat van de commissie (tevens bureau Politie en Wetenschap) inmiddels deel uitmaakt van het secretariaat van de Raad.

The screenshot shows the website for 'POLITIE & Wetenschap'. At the top, there is a navigation bar with links for Home, Over ons, Publicaties, Persberichten, Onderzoeksprogramma, and Call 2017. Below the navigation bar is a large photograph of two police officers wearing helmets and sunglasses, looking towards the camera. Underneath the photo, there is a 'Menu' section with a list of links: Organisatie, Programmering, Onderzoeksprogramma, Beurzen en stipendia, Begroting, and Contact. To the right of the menu is a section titled 'Politie & Wetenschap in het kort' which contains a brief description of the program and a list of three main goals.

Menu

- Organisatie
- Programmering
- Onderzoeksprogramma
- Beurzen en stipendia
- Begroting
- Contact

Politie & Wetenschap in het kort

Het Onderzoeksprogramma Politie en Wetenschap (P&W) vervult een brugfunctie tussen wetenschap en politie. De bedoeling is wetenschappelijk onderzoek te laten verrichten dat leidt tot een daadwerkelijk betere politiepraktijk. Het programma is in 1999 van start gegaan, kent een onafhankelijk karakter en wordt gefinancierd met een jaarlijkse bijdrage van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Belangrijke doelen zijn:

- het bijdragen aan de wetenschappelijke kennisontwikkeling ten aanzien van inrichting, functie en functioneren van de politie in de samenleving;
- het bevorderen van de daadwerkelijke toepassing van nieuwe kennis en inzichten in politie- en veiligheidspraktijk;
- het bevorderen en in stand houden van een goede onderzoek- en kennisinfrastructuur voor politiewetenschappelijk(e) onderzoek en theorievorming.

Bilateraaltjes

Frans is een politiek dier en heeft een sterk ontwikkelde politieke antenne. Hij verloochent in deze zijn afkomst niet. En, zeker niet tijdens zijn voorzitterschap: niet alleen helpen zijn contacten bij het ministerie om de Raad en zijn adviezen op de kaart te zetten en misschien zelfs wel naar zijn hand te zetten. Dit overigens niet te verwarren met spelletjes achter de schermen. Ook zijn ervaringen met het politieke proces in zijn periode in de Sociaal-Economische Raad (SER) hebben ongetwijfeld bijgedragen aan zijn uitstekende gevoel voor timing, bijvoorbeeld door rekening te houden met de parlementaire begrotingscyclus. De combinatie van zijn gedrevenheid, kennis

van zaken, inmiddels gegroeide liefde voor het politievak en aimabele omgangsvormen maken dat Frans een gewaardeerde gesprekspartner is voor vertegenwoordigers van de Politie, Politieacademie, het ministerie en overige belanghouders van de Politieonderwijsraad, en niet in de laatste plaats zijn ‘eigen’ secretariaat. Kortom: een teamspeler met individueel scorend vermogen.

Zijn kennis van het politieke handwerk (of beter: benenwerk) komt eveneens tot uitdrukking in de befaamde ‘bilateraaltsjes’. Tijdens deze gesprekken, soms bij hem thuis op Rhijnlust, ‘sondeert’ Frans de meningen van betrokkenen, geeft zijn visie op zaken en schat feilloos in waar mogelijkheden voor compromissen zitten. Frans weet ‘hoe de hazen lopen’. Het succes van deze bilaterale gesprekken is ook te danken aan het vertrouwen en respect dat Frans de afgelopen jaren heeft opgebouwd. Dit niet alleen door het spreekwoordelijke luisterend oor van Frans en zijn respect voor ieders inbreng, ongeacht positie en status van de gesprekspartner, maar ook vanwege zijn discretie over ieders bijdrage. Het ‘geheim van Rhijnlust’ bleef altijd ongeschonden bewaard.

Met tegenzin

“Het is mijn eigen besluit, maar ik vertrek met tegenzin” zei Frans aan het slot van zijn laatste Raadsvergadering op 16 februari 2018. Want, Frans vertrekt op een hoogtepunt: de Raad heeft zich in de afgelopen jaren een sterke positie verworven, zijn adviezen oogsten waardering, de drie commissies hebben hun draai gevonden en het secretariaat is – na veel gedoe – ingebed in de politieorganisatie. Er ligt veel op het bord van de Raad. In commerciële termen zou je kunnen zeggen dat Frans een goed gevulde ‘orderportefeuille’ nalaat, terwijl zijn handen jeuken om daarmee verder aan de slag te gaan. Plaatsmaken voor de jongere generatie vindt hij echter belangrijker dan om persoonlijke redenen vasthouden aan ‘het pluche’. Ook dat siert Frans. Bijna als vanzelfsprekend heeft hij zich ingespannen om samen met het ministerie een goede opvolger te vinden. En dat is gelukt. Op 1 april 2018 zal Edith Hooge de voorzittershamer van Frans overnemen. Het zal duidelijk zijn dat zij zich in deze rol voorlopig niet hoeft te vervelen.

* * *

Visionair en pragmaticus

Ruud Bik

Zes jaar heb ik met je mogen samenwerken in de POR. Ik heb zelden een voorzitter meegemaakt die inhoud, proces en relatie zo sterk aan elkaar wist te verbinden. Dat is ook het geheim van jouw effectiviteit; naast het feit dat je in spannende discussies ook nog een aimabel mens blijft. Immer op de overtuiging, zelden op de macht, alhoewel je ook een zekere ‘vriendelijke meedogenloosheid’ kunt aanwenden als het je niet naar het zin is.

Ik heb altijd om meerdere redenen genoten van die samenwerking. Ten eerste omdat je wat met het vak ‘politie’ hebt gekregen en je ook de moeite hebt genomen om je erin te verdiepen. Tegelijkertijd heb je afstand weten te bewaren. Ik noem dat ‘betrokken distantie’, een eigenschap die weinig voorzitters belichamen.

Ten tweede heb ik inspiratie aan je inbreng weten te ontleen, vooral ook aan de persoonlijke mails die ik bij tijd en wijle, ook op mijn privé-mail, van je mocht ontvangen. Maar wellicht het belangrijkste is dat je een buitengewoon liefdevolle man bent, die oog heeft voor de noden en de dilemma’s van de ander en daar ook daadwerkelijk wat mee doet. Een *family man* ook die vanuit die verantwoordelijkheid nu wellicht een stap terug doet.

Dat laatste lijkt me voor jou toch niet gemakkelijk. Je hebt grote behoefte om invloed uit te oefenen op belangrijke dossiers en dat heb je ook altijd met verve en een zekere eigenwijsheid gedaan. Een *performer* ben je ook,

met een geweldige verbale macht, zichtbaar genietend van je rol. Veel mensen past dat niet, maar jou wel.

De volgende levensfase vergt van jou het ontdekken van nieuwe talenten, bijvoorbeeld het zinvol invullen van de verkregen ruimte zonder bestuurlijke verantwoordelijkheden. Je hebt in jaren wellicht meer verleden dan toekomst, maar nieuwsgierig blijven naar wat die toekomst jou te bieden heeft lijkt mij een goed (overbodig?) advies. Doe eens gek, ga naar een voetbalwedstrijd van Feyenoord, volg een cursus Yoga, maar blijf voor alles in beweging. Fysiek maar vooral ook intellectueel. Ik heb er niet de minste onzekerheid over dat je dat zal doen.

Goede Frans,

Ik dank je zeer voor je support. Je was er wanneer ik je nodig had. In dat opzicht ben je voor mij een echte 'vakbekwame' politieman.

Warme groet,

Ruud Bik,

voormalig plaatsvervangend korpschef Politie
lid van de Politieonderwijsraad

* * *

Uiteenlopende talenten

Job Cohen

Frans Leijnse is een bijzonder man, met uiteenlopende talenten. Politiek heeft hij het ver geschopt – onder andere vice-voorzitter van de PvdA-fractie in een tijd dat die op volle sterkte was, en dat was geen sinecure – maar ook in wetenschappelijk opzicht met een palmares dat lof verdient, zowel op het terrein van sociale zaken als onderwijs.

Ik kende Frans een beetje uit de verte, toen hij mij – ik was op vakantie – opbelde met de vraag of er niet een constructie denkbaar was tussen de Politieonderwijsraad (POR) waarvan hij voorzitter was, en Politie en Wetenschap (P&W), waarvan ik voorzitter was. P&W entameert onderzoek dat dienstig is of kan zijn voor het functioneren van de politie. Dat de politie niet altijd blij is met de resultaten van dat onderzoek, mag duidelijk zijn – maar is een *fact of life* wanneer het om onafhankelijk onderzoek gaat.

Die constructie tussen de POR en P&W is er gekomen: P&W ressorteert nu onder de POR, waarvan ik vice-voorzitter ben. En vanuit die hoedanigheid is mijn bewondering voor Frans alleen maar toegenomen. Hij weet altijd de kern van de zaak te raken, houdt de boel prima bij elkaar, helpt bij het opstellen van brieven voor de minister die aan duidelijkheid niet te wensen overlaten, en heeft – voor P&W van belang – een open oog voor de verbinding van onderwijs en onderzoek.

Dat laatste is niet eenvoudig, maar wel van belang. Want onderzoek is natuurlijk pas echt nuttig, als het zijn vruchten in de praktijk afwerpt. P&W heeft daartoe de afgelopen jaren enkele speciale bijeenkomsten belegd met stakeholders in wetenschap, onderwijs en politie, en ja, Frans liet zich daar zien, en rapporteerde terug in de vergadering van de POR.

Frans staat bovendien aan de basis van het bij de Politieacademie ingestelde lectoraat Kennistransfer, dat geheel past in de hier uiteengezette redenering. Het doet me daarom veel genoegen dat we Frans, ook na zijn terugtreden als voorzitter van de POR, nog hebben behouden als lid van het curatorium van dit lectoraat.

Ja, dit is een afscheid, maar Frans, ik ben blij dat we de komende jaren nog van je talenten gebruik kunnen blijven maken!

Job Cohen

vice-voorzitter Politieonderwijsraad

* * *

plaatste of juist tot op detailniveau analyseerde. Daarbij viel het met name op dat je altijd goed op de hoogte was van de laatste stand van zaken en dat je een goed beeld had van de jongste generatie in onze organisatie en van de jongeren die de komende jaren zullen instromen in ons politieonderwijs.

Ook zagen we dat je bij elke stakeholder feilloos doorzag waar zijn of haar belangen lagen. Maar het waren ook je gevoel voor humor en je zelfspot die zorgden voor de ontspanning in de soms technisch ingewikkelde vergaderingen of moeilijke discussies.

De Politieonderwijsraad werkt momenteel aan meerdere zeer interessante dossiers en voor ons als Politieacademie is de POR natuurlijk van groot belang. We zijn dan ook blij dat er een goede opvolger voor je gevonden is. Daarnaast hebben wij er alle vertrouwen in dat de prettige samenwerking met het POR-secretariaat ook met een nieuwe voorzitter zal voortduren. Je laat de POR en de KSP dus in goede handen achter.

We wensen je heel veel geluk voor de toekomst.

Hartelijke groet,

Esther Dorrestijn, teamchef Staf Politieacademie
Marjolijn Kieft, beleidsadviseur Staf Politieacademie

* * *

Een scherpe geest in een charmante jas

Henk van Essen

Beste Frans,

Met jouw komst stak er een andere wind op bij de Politieonderwijsraad. Van meet af aan was mij duidelijk wie we in huis hadden gehaald: een autoriteit op onderwijsgebied met een uitgesproken mening. En dat hadden we uiteraard kunnen voorzien. Een PvdA-parlementariër, die op het WAO-dossier het kabinet Lubbers-Kok durft te weerstaan, is natuurlijk geen paladijn!

Ik heb je leren kennen als een onvermoeibare aanjager, die geen kans voorbij liet gaan om ons er op te wijzen dat het niveau van het politieonderwijs omhoog moest. In jouw visie maakt de complexiteit van het huidig politiewerk, die kwaliteitsslag onontbeerlijk.

Vanzelfsprekend heb je gelijk, maar tussen droom en daad staat vaak de *Realpolitiker*. Dus ik wierp nog wel eens tegen: "ja, maar...". Dat kun je bij jou beter niet doen, tenzij je verzot bent op een vlamdend betoog. Je liet aan duidelijkheid niets te wensen over.

De Politieonderwijsraad is gelukkig een adviesorgaan en het voordeel van een advies is dat je dat naast je neer kunt leggen; althans zo werkt dat meestal. Bij jou waren we daarvoor volstrekt aan het verkeerde adres. Jij liet je niet van de wijs brengen, legde jouw standpunt nog eens standvastig uit en de uitkomst was te raden. Je liet je ook niet beperken door de grenzen van de instellingbeschikking van de Politieonderwijsraad. Als je iets vond, dan schreef je dat op in de vorm van een advies. Soms tot wanhoop en verwijfeling van de beleidsmakers.

Toch ben je alles behalve een solist. Je bent een voorstander van gedragen adviezen en stak veel tijd in de relatie. Immers hoe groter het draagvlak, hoe groter de kans dat er iets van terecht komt.

Kortom: je toonde je een scherpe geest in een charmante jas. Je hebt de onverzettelijke wil om zaken tot stand te brengen en de hardheid, die daar soms onvermijdelijk voor nodig is. Maar je hebt ook de charme om dat niet

ten koste te laten gaan van de relatie. En – dat heb ik ook mogen ervaren – je bent iemand die van het politievak is gaan houden.

Beste Frans,

Ik weet zeker dat we je gaan missen, als bestuurder en deskundige, maar vooral als mens en persoonlijkheid. Ik in ieder geval. Ik wens je nog hele mooie jaren in Utrecht, de stad waaraan je zeer gehecht bent, en met de familieleden, die je zo nabij zijn.

Met hartelijke groet,

Henk van Essen

plaatsvervangend korpschef Politie

Het is eenvoudiger tien boeken met filosofie te vullen dan één principe in praktijk te brengen

(Lev Tolstoj, Russische schrijver, 1828-1910)

Edith Hooge

Frans Leijnse heeft in het onderwijs een diep en lang spoor getrokken van het doorbreken van de typisch Nederlandse tegenstelling tussen wetenschappelijk onderzoek en reflectie, en onderzoeks- en denkwerk in, voor en door de praktijk. Als voorzitter van de HBO-raad ontpopte hij zich als de geestelijk vader van lectoraten op hogescholen en van de belangrijke plaats die onderzoek in het hbo heeft gekregen.

En net op het moment dat de universiteiten goed en wel bekomen waren van deze inbreuk op het alleenrecht op wetenschap en de bereidheid er groeit om samen te werken met hogescholen en de beroepspraktijk, schrikt Frans er niet voor terug om de introductie van zogenaamde practoraten in het mbo te omarmen als gouden kans voor professionele ontwikkeling. Onderzoek en reflectie in het mbo? Zeker, hard nodig volgens Frans, die uitgesproken ideeën heeft over het belang van een stevige kennisinfrastructuur voor welke beroepspraktijk dan ook.

Zo'n infrastructuur zou onderwijs, scholing, onderzoek en ontwerp moeten integreren en strekt zich uit tot alle onderwijstypes. Het zorgt dat kennis wordt ontsloten voor toepassingsvragen, het helpt 'taai' vraagstukken en dilemma's in de beroepspraktijk oplossen, en, misschien wel het belangrijkste, het bevordert een nieuwsgierige en lerende houding die het vakmensen mogelijk maakt om hun werkwijzen kritisch te onderzoeken en op een hoger plan te brengen.

Ook voor de politie heeft Frans zo'n stevige kennisinfrastructuur voor ogen. De afgelopen maanden bleek mij dat hij bij het denk- en advieswerk van de politieonderwijsraad altijd drie vragen in zijn achterhoofd heeft:

1. Wat weten we en wat kunnen we leren uit de samenleving?
2. Wat weten we en wat kunnen we leren van de politie uit andere landen?

3. Wat weten we en wat kunnen we leren uit wetenschap en onderzoek?

Beste Frans,

In mei van dit jaar is er voor de Politieonderwijsraad sprake van “een nieuwe lente en een nieuw geluid”: jij hebt dan afscheid genomen en ik begin. Ik beschouw het als een eer om het stokje van je over te mogen nemen. Met in mijn achterhoofd je drie vragen zal ik proberen je goede werk voort te zetten,

Edith Hooge

aankomend voorzitter Politieonderwijsraad
hoogleraar Onderwijsbestuur bij TIAS, Tilburg University

Altijd leerzaam

Henk Huisjes

Frans Leijnse heb ik leren kennen als een gastvrije, belezen en flexibele bestuurder, die ook zelf de pen ter hand nam als het er op aan kwam. Een voorzitter met een bijzondere persoonlijke geschiedenis met wortels in de wijk Hillesluis in Rotterdam, een solide academische carrière en een groot wetenschappelijk en bestuurlijk netwerk. Een uitgesproken voorbeeld van wat *Bildung* met een mens kan doen. Ik leerde Frans kennen toen hij lid werd van de Politieonderwijsraad, begin 2003. Frans vertegenwoordigde toen korte tijd het hoger onderwijs. Met Han Leune deelde hij een warme belangstelling voor klassieke muziek (en het Kruidvat). Zeven jaar later keerde hij terug als voorzitter.

Van Frans leerde ik veel, over open haardvuur (als bijdrage aan een goed gesprek), over Normandië (waar het goed toeven is tegenwoordig), over luiken voor de ramen (die natuurlijk open moeten), over de voordelen van grind rondom het huis (tegen de inbrekers), en nog heel veel meer.

Zo heb ik ook de Engelse stijlfiguur *Lock, Stock and Barrel* van Frans geleerd. Eerst dacht ik dat het om een variant ging van *The Carrot and the Stick*, maar dat had ik mis. Waar het om gaat, is het geheel. Alles en iedereen heeft weliswaar een eigen functie en positie, maar het geheel kan meer worden dan de som der delen. Niet plat, in de betekenis van het 'alles-in-1-pakket' of 'alles of niets'. Naar mijn waarneming gebruikt Frans deze stijlfiguur als er veel op het spel staat, als mensen over hun eigen schaduw heen zouden moeten willen springen, uit vrije wil en voor de goede zaak.

Welbeschouwd heeft de stijlfiguur betrekking op een nogal ouderwets en ambachtelijk vuurwapen, een musket om precies te zijn. De stijlfiguur benoemt de meest markante onderdelen van het wapen (de grendel, de kolf en de loop), maar waar het om gaat, is het geheel. In aanvang werd elk onderdeel gemaakt door een aparte vakman, een slotenmaker, een houtbewerker en een smid, stel ik me voor. De stijlfiguur verbeeldt het moment van integratie, als de onderscheiden onderdelen in één vakmatige hand komen.

De Politieonderwijsraad verenigt een grote variëteit aan posities, belangen en perspectieven, een grote diversiteit aan stemmen. Als we *Lock, Stock and Barrel* toepassen op meerstemmigheid, dan dringt zich de metafoor op van het koor. Om meerdere stemmen tot een koor te maken, is de hand van de dirigent onmisbaar. Zo bekeken, zou je Frans een dirigent kunnen noemen, die het lukt om meerstemmigheid tot harmonie te brengen. Wie vervolgens de relatie legt met de musket, komt als vanzelf uit bij Johan Strauss sr en zijn Radetzkyars.

Frans, het ga je goed en graag tot ziens.

Henk Huisjes

bijzonder lector kennistransfer

* * *

Een lage sonore stem

Kathelijne van Kammen

Wie kon ik me beter wensen dan Frans Leijnse als mentor bij mijn inwijding in de wereld van het politieonderwijs? Ik durf te zeggen dat ik in mijn loopbaan vakbekwaam ben geworden waar het gaat om (hoger) beroepsonderwijs en hoe daar handen en voeten aan te geven.

Maar van het krachtenveld waarin beroepsonderwijs voor de politie wordt geconcipieerd, wist ik niet veel. Met geduld, eruditie en een soms vaderlijke dictie heb je me bijgestaan te duiden wat ik om me heen zag. Ik bewaar goede herinneringen aan de keukentafel in je prachtige huis aan de Leidse Rijn.

In twee jaar heb ik natuurlijk maar een klein deel meegemaakt van je voorzitterschap van de Politieonderwijsraad dus de impact daarvan kan ik niet ten volle overzien. Wat is ziele is dat de Politieonderwijsraad in ieder geval óók een tafel is waar de stakeholders van het politieonderwijs uitgedaagd worden om het waarom van dat onderwijs te beschouwen vanuit een breder, maatschappelijk perspectief en met een langere termijn voor ogen. Dat is een waardevol goed, en voor de opdracht van de Politieacademie van groot belang.

Stap voor stap is overtuigend zichtbaar geworden dat, wat we nu de Strategie Politie 2025 noemen andere eisen stelt aan de samenstelling van mensen die in de politieorganisatie werken. En dat dit implicaties heeft voor de inhoud en het niveau van de opleidingen waarmee we van burgers (startbekwame) politiemensen maken.

Met bewondering heb ik gezien hoe je in de vergaderingen van de Politieonderwijsraad de uiteenlopende logica van de deelnemers bij elkaar bracht door verbindende taal te geven aan wat soms niet te verenigen lijkt. Daarin toonde zich decennia ervaring als discussieleider en politicus. Op het gevaar af dat ik seksistisch klink: zo'n lage, sonore stem helpt natuurlijk ook in een voorzittersrol.

En tja, uiteindelijk liet je je ook elke vergadering weer verleiden om het gezelschap college geven, want eens een leraar altijd een leraar.

Als ik door de bomen het politieonderwijs niet meer zie, zal ik zeker nog eens langsfietsen in de hoop dat een kopje thee aan de keukentafel soelaas biedt.

Frans, dank.

Kathelijne van Kammen

plaatsvervangend directeur Politieacademie

* * *

Politiejargon – enkele typische woorden en termen

Maria Klaassen

Binnen de politie en het politieonderwijs worden nogal eens wat specifieke en eigenaardige woorden en termen gebruikt. Een beetje willekeurigheid rondkijken op internet en intranet en een beetje bladeren door de vaktijdschriften levert genoeg input op, waarbij je je afvraagt: "zou dit niet in gewoon Nederlands kunnen". Soms zijn de woorden heel serieus, soms weer lastig maar er zijn ook bijzondere en grappige voorbeelden. Frans is uiteraard met alle woorden en termen bekend maar om anderen een beetje op weg te helpen, hieronder enige uitleg.

Serieuze voorbeelden

Kwalificatiestructuur: wat wordt hier mee bedoeld? Het is eigenlijk simpel. De kwalificatiestructuur is een samenstelling van documenten met eisen voor diploma's en certificaten, waaraan voldaan moet worden om je diploma te halen.

Modaliteiten: dit is een heel lastige term. Een modaliteit geeft aan in hoeverre een opleiding verplicht is om het werk van agent te mogen doen. Het geeft het noodzakelijke kennen en kunnen aan. Maar een eenvoudige vervanging in het Nederlands heb ik niet kunnen vinden. Wie wel?

Initieel onderwijs: wat is dit? Dit is het onderwijs dat iemand moet volgen en waarin examens gedaan moeten worden. Als je slaagt voor het examen, ben je agent. Kortom hetzelfde als Basis Politieonderwijs.

Postinitieel onderwijs dan? Heel simpel, dit zijn (specialistische) vervolgoledingen.

Aspirant: zeg toch gewoon leerling (medewerker) dan weet iedereen wat je bedoelt.

Lastige voorbeelden

Valorisatie en doorwerking van kennis: wat is dit een ingewikkelde manier om te zeggen dat informatie en kennis die voortkomt uit onderzoek, ook in het onderwijs en in de praktijk worden toegepast.

Weerbaarheid: voor jezelf opkomen. Weten wat je wel en niet wilt en kunt. Zelfbewust zijn dus.

Tegenwind / in de wind staan / pal in de wind: met deze uitdrukkingen wordt bedoeld dat lastige beslissingen genomen moeten worden. Deze beslissingen kunnen weerstand opwekken. Ze kunnen het verschil maken voor anderen, in negatieve of positieve zin.

Ondermijning: een hype of een fenomeen? In ieder geval een maatschappelijk groot probleem. Maar wat betekent het nou eigenlijk? Er wordt mee bedoeld de vermenging van de onderwereld (de criminaliteit) met de bovenwereld (de normale wereld). Hierdoor wordt het gezag kapot gemaakt.

Bijzondere voorbeelden

De ziekte van Heineken: wordt op twitter gebruikt voor mensen die heel erg veel gedronken hebben. Overigens is deze term niet voorbehouden aan alleen de politie. De term is geen synoniem voor dronkenschap.

DNA-sponsje: dit is een nieuw woord. Het sponsje is niet bedoeld voor de afwas of om de auto poetsen. Het is de vervanger van het DNA-wangsljm-vlieskrabbertje, een nieuwe manier om DNA af te nemen voor onderzoek.

Dagdagelijks: is het dag en nacht, dus 24 uur? Is het een doordeweekse dag? Is het elke dag, ook in het weekend? Dit is echt zo'n woord waar iedereen, ook binnen de politie, zijn eigen invulling aan geeft.

Terreurtraining: wat leer je hier? Een terrorist worden of is het toch de bedoeling dat terroristen worden opgespoord. Ik denk dat het laatste de bedoeling is; het is maar wat je uit de naam leest.

Grappige voorbeelden

Klikbij: komt voort uit een onderzoek om te kijken of bijen ingezet kunnen worden bij het zoeken naar hennepsteelt. Prachtig nieuw woord. Helaas zal het een stille dood sterven omdat het onderzoek niet is doorgezet.

Bumperklever: herkent iedereen, zou je denken. Dat is een automobilist die te dicht op zijn voorganger rijdt. Maar bij de politie betekent het ook nog iets anders, namelijk volgers op Facebook die de politiehond 'Bumper' in opleiding volgen.

Kraamkamer voor de politie: de Politieacademie.

Tot slot nog een paar opvallende functies

Scrum master: is verantwoordelijk voor de correcte aanpak van een scrum. Willen we wel weten: wat is een scrum? Een scrum is een manier om door middel van korte lijnen, snelle communicatie en teamwerk op een flexibele wijze en snel (software) producten te ontwikkelen. En ja, de politie heeft er ook één. (Scrum komt vanuit rugby en staat simpel gezegd voor kort, intensief overleg).

Informatiemakelaar: is bij de politie een persoon die verbindingen maakt tussen meldkamers van politie en veiligheidsbedrijven, openbaar bestuur, en dergelijke. Die zorgt voor informatie-uitwisseling tussen de partijen.

Trafficmedewerker: nee, dit is geen vrachtwagenchauffeur. Deze medewerker zorgt voor het optimaliseren van de bereikbaarheid van de Servicedesk; een servicedeskmedewerker dus.

Beste Frans,

De politie heeft een heleboel eigen woorden. Je zult er ongetwijfeld veel herkennen. In de loop der tijd komen er woorden bij en gaan er woorden af. Als je verschillende boekjes vergelijkt, zoals *Boeventaal & Gabbertaal*, het Bargoens woordenboekje uit de eerste helft van de 20ste eeuw (E. Sanders, 1999) en *Politietaal* (L. van Heijningen, 1990), zijn al veel verschillen te vinden.

Ook de laatste tijd zijn er weer nieuwe woorden bijgekomen en de ontwikkelingen daarin zullen vast nog niet ten einde zijn. Soms zijn het interne termen, soms is het algemeen bekend en soms gaat het om straattaal. Ook het internet levert hierin een bijdrage.

Ik zou je willen adviseren: lees, verbaas en geniet van alle politietaal die je blijft tegenkomen. Vaak leveren ze een glimlach op of zelfs een schaterlach.

Ik vond het fijn om voor je te werken en heb dat met veel plezier gedaan.

Geniet de komende jaren van je vrije tijd, in Frankrijk, met je vrouw, je kinderen en kleinkinderen.

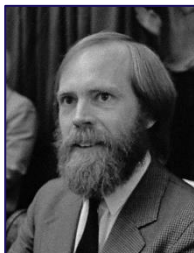
Bedankt en tot ziens,

Maria Klaassen

managementassistent Politieonderwijsraad

* * *

Dank voor jouw samenwerking!

Beste Frans,

Van socioloog, politicus, SER, HBO-Raad naar voorzitter van de Politieonderwijsraad. Daar hebben wij kennis met je gemaakt. Veelvuldig hebben we kunnen genieten van jouw kennis over onderwijs en arbeidsmarkt. De ervaringen in verschillende andere branches dan politie, kwamen dan ook ruim over tafel. In jouw laatste vergadering met de commissie KSP waren de slachterijen nog onderwerp van gesprek.

We wensen je nog vele goede jaren waarin je kunt genieten van de mooie levensgeneugten.

Dank voor jouw samenwerking!

Met vriendelijke groet,

Luc Krook

Saskia Appels

Oude wijsheid

Het is goed een' goeden raad te vinden; maar het komt op het uitvoeren aan.

P.J. Harrebomée (1861), *Spreekwoordenboek der Nederlandsche taal*.
Utrecht: Kemink en Zoon.

Kikkers in de kruiwagen!

Bea Marsman

Beste Frans,

Terugkijkend op de periode waarin je voorzitter bent geweest van de Politieonderwijsraad, kan de constatering niet anders zijn dan dat je in een zeer bijzondere tijd voorzitter van de POR bent geweest. Toen je begon in 2011 speelde de opmaat naar de Nationale Politie en in het verlengde daarvan begon toen ook de discussie over de positionering van de Politieacademie en dus die van het politieonderwijs in het politiebestedel. Dat leverde veel discussie op over institutionele vraagstukken. Wie gaat er over het politieonderwijs, wie mag wat bepalen, wat is de rol van de politie ten opzichte van de Politieacademie en hoe past de POR in het totaalplaatje? Veel dilemma's over de verdeling van verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken.

Bij deze discussies kwamen ook vraagstukken over de diploma-equivalentie, de accreditering van het onderwijs, de relatie met het reguliere onderwijs, welke vormen van onderwijs enzovoort. En daar bovenop kwam nog het vraagstuk van hoe zorgen we dat alle ontwikkelingen in de samenleving, zoals cybercrime, de dreiging van terrorisme en andere dossiers die om inhoudelijke specialisatie vragen, goed in het onderwijs terecht komen.

Al met al veel dynamiek, in een situatie met veel partijen die het niet altijd gelijk met elkaar eens waren.

Ik had er bewondering voor hoe jij als voorzitter in deze complexe omstandigheden als een onverstoorbare professor en op altijd vriendelijke wijze de vergaderingen leidde en zocht naar oplossingen om alle kikkers in de kruiwagen te krijgen en te houden. En geen kikker laten te ontsnappen. Het lukte je altijd om in gesprek met iedereen te blijven en je begreep volgens mij heel goed alle belangen die alle betrokkenen hadden. En daardoor wist je vaak tot formuleringen te komen waar een ieder zich in kon vinden zonder

dat je concessies deed aan de kwaliteit van het politieonderwijs. Zoeken naar de juiste balans, daar ging het vaak om maar als ik in beeldspraken denk, dan komt toch vooral het beeld van de 'kikkers in de kruiwagen' naar boven. Je was er zeer goed in om de consensus die hiervoor nodig is, te bereiken ondanks de geschetste turbulente omstandigheden.

Ik wens je het allerbeste toe voor de toekomst en je kunt terug zien op een waardevolle periode als voorzitter van de Politieonderwijsraad.

Bea Marsman

was werkzaam bij het ministerie van Veiligheid en Justitie.

Een leraar zonder dogmatiek

Peije de Meij

Tijdens mijn periode als directeur Onderwijs bij de Politieacademie (2005-2012) leerde ik Frans Leijnse kennen als nieuw boegbeeld van de Politieonderwijsraad. Met respect voor zijn voorganger, bleek Frans een man met een nieuw geluid. Inhoudelijk had ook hij als hoogleeraar en ervaren onderwijsman veel te melden, maar als politicus was hij gewend te werken aan commitment en verbinding met vele belanghebbenden en partijen. Hij drukte zijn stempel op de doorontwikkeling van het politieonderwijs, maar was bovendien een man die met zijn menselijke en sympathieke benadering bruggen wist te slaan.

Ook nadat ik als directeur Operatiën aan de slag was gegaan bij de staf van de nationale korpsleiding bleef ik Frans af en toe nog tegenkomen. De relatie bleef warm en bekend aanvoelen. Als voorzitter van de Politieonderwijsraad liet hij zich indirect ook positief gelden met betrekking tot de drie commissies onder de POR. Zelf heb ik in de commissie Kennis en Onderzoek ook hier de verbindende aanpak ervaren binnen het multidisciplinaire, voor deze commissie specifieke, veld van het wetenschappelijk onderzoek naar de Politie. Een kwaliteit die ook hard nodig is bij de vaststelling van de behoeftestelling van de Politie naar kwaliteit en kwantiteit van het politieonderwijs.

Het meest is mij destijds zijn steun bijgebleven voor de modularisering van het onderwijs. Een ambitieuze koers, waarbij het politieonderwijs de oprechte wens had te profiteren van de 'schakelbaarheid' van verschillende

opleidingselementen. Met de metafoor van het bekende Lego. Frans was daarbij nooit dogmatisch of claimend de wijsheid in pacht te hebben. Hij zocht altijd naar draagvlak en verbeterde energie. Ik denk bij de samenwerking met Frans terug aan een voor mij boeiende en leerzame periode. Frans was voor de politie een professionele autoriteit op het gebied van kennis en onderwijs met een aangename persoonlijke aanpak.

Peije de Meij

directeur Operatiën Politie

* * *

IJzersterke voorzitter

Rob Muizer

Beste Frans,

Van jouw periode van zeven jaar als voorzitter van de Politieonderwijsraad heb ik er twee mogen meemaken. Ik zeg met opzet “mogen” omdat ik het als een voorrecht en als een genoegen heb ervaren om deel te nemen aan dit illustere gezelschap met jou als aanvoerder. Ondanks de ingewikkelde zaken die op het bordje van de POR terecht kwamen (gevraagd of uit eigen beweging) wist jij de discussie daarover altijd op een uiterst professionele, maar ook zeer aimabele wijze naar een adequate advisering aan de minister te sturen.

Daarbij schuwde jij niet om jouw kennis en kunde op het terrein van politie, politieonderwijs en onderwijs in zijn algemeenheid een plaats in de discussie te geven. Wel altijd op een manier waardoor niemand zich tekort gedaan voelde. Integendeel, de geluiden van alle geledingen in de Raad kregen van jou ook altijd de ruimte, inclusief de emotie die er zo af en toe wel degelijk bij hoorde. In jouw laatste vergadering bagatelliseerde je enigszins je eigen rol in dit gebeuren en relativeerde je jouw eigen deskundigheid op dat terrein. Door de vergadering werd hier wat meesmuilend op gereageerd, omdat iedereen wel wist dat voor deze bescheidenheid absoluut geen aanleiding bestond.

Hoewel jij in je element was als voorzitter van een af en toe wat ongeregeld gezelschap, zat een groot deel van jouw verdiensten ook in jouw rol achter de schermen. Bijna legendarisch zijn de een-op-een gesprekken die jij met betrokkenen voerde om hun kijk op de dingen in informele setting te verneemen, om aan de hand daarvan een koers uit te zetten en partijen toch weer bij elkaar te krijgen. Een voorbeeld van waar wij elkaar de laatste tijd in dit verband over spraken was natuurlijk de problematiek van het startkwalificatieniveau en de vermeende overkwalificatie binnen de politie.

Ik meen duidelijk jouw sturende hand te hebben bespeurd in de richting en de inhoud van het pre-advies dat de Politieonderwijsraad hierover in jouw

laatste vergadering besprak en ik vernam ook van deze en gene zijde de initiatieven die je hiertoe buiten de vergadering om hebt ontplooid. Dit is in mijn ogen precies hoe een goede voorzitter zou moeten opereren en tekent jou ten voeten uit!

Ik wil jou nogmaals dank zeggen voor de eminente wijze waarop je jouw voorzitterschap vorm hebt gegeven en de ruimte die je mij altijd hebt gegeven als adviserend lid van de Raad namens de minister van Justitie en Veiligheid. Ik wens je nog vele fijne jaren toe in je 'emeritaat' en vooral een goede gezondheid.

Rob Muizer

programmamanager HRM & Onderwijs DG Politie, Ministerie van Justitie en Veiligheid

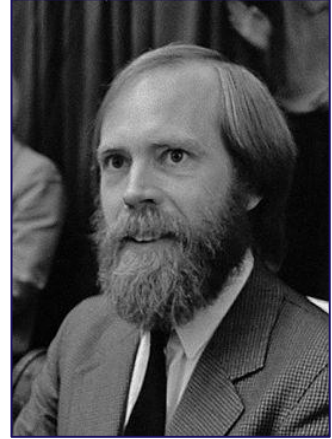
* * *

Frans, bedankt namens de Politieacademie

Hoogleraar

Bestuurder

Politicus

Manager

Adviseur

Leraar

Socioloog

Onderwijsdier

Uitgelachen?

Reizigers met openbaar vervoer moeten zich af en toe verontschuldigen als vertragingen hun tijdige aankomst in de weg staan. Dat overkwam Frans Leijnse bij zijn op één na laatste vergadering van de Politieonderwijsraad. Een defecte trein verhinderde dat hij als voorzitter de vergadering zou openen. Geen nood, want in zo'n geval is er een vice-voorzitter, ware het niet dat ook hij op het aanvangstijdstip nog niet binnen was. Daarom werd een beroep gedaan op een 'derde' voorzitter. Terwijl deze aarzelend aan de vergadering begon, kwam de tweede voorzitter binnen. Die nam snel plaats en zette de net geopende vergadering voort. Nadat hij nauwelijks één zin had uitgesproken, ging de deur van de vergaderzaal open om toegang te verschaffen aan Frans Leijnse. Het duurde even voordat het hem duidelijk werd dat het bulderend gelach dat bij zijn binnenkomst opsteeg, niet hemzelf betrof, maar het feit dat de voorzittershamer binnen enkele minuten door drie paar handen ging.

Gentleman met politieonderwijsmissie

Wim Saris

Beste Frans,

Na zeven jaar draag jij de voorzittershamer van de Politieonderwijsraad over. Een periode waarin het politiebestedel en politieonderwijsstelsel forse wijzigingen hebben ondergaan. Jij hebt de POR in die transitie begeleid en ervoor gezorgd dat de POR ook in het gewijzigde stelsel een robuuste en gezaghebbende positie inneemt. Het secretariaat van de POR heb je ook met deze beweging mee laten ontwikkelen.

Door jouw zeer ervaren en professionele wijze van voorzitten, wist je vele complexe onderwerpen door de vergadering te loodsen. Jouw stijl laat zich omschrijven als bescheiden, helder, tactvol, respectvol voor de diverse deelnemers en posities met af en toe een scherpe kwinkslag.

Kenmerkend is je inhoudelijke gedrevenheid om het politieonderwijs naar een hoger plan te brengen en dat steeds in de bredere context van maatschappelijke trends, organisatieontwikkeling, personeelsbeleid, ontwikkelingen in het reguliere onderwijs en de arbeidsmarkt te plaatsen. De POR adviezen over het onderwijs in relatie tot de opsporing en de gebiedsgebonden politie zijn daar treffende voorbeelden van. Je hebt je altijd betrokken en verantwoordelijk getoond zelfs bij het vinden van een opvolger.

Eens in de paar maanden hadden wij een bilateraal overleg waar er ruimte was om los van een agenda onze inzichten, ambities en een enkele zorg ten aanzien van de politie en het politieonderwijs te delen. Ik heb deze steeds

als zeer inspirerend ervaren, waarbij er ook ruimte was om met elkaar van mening te verschillen. Ons laatste overleg aan de keukentafel in huize Leijnse was voor mij een memorabele afsluiting van deze reeks overleggen. Jouw besluit om het stokje over te dragen kan ik uiteraard alleen maar respecteren, maar ik zal je zowel functioneel als persoonlijk missen. Ik dank je van harte voor jouw inzet voor het politieonderwijs en de samenwerking.

Voor de toekomst wens ik je alle goeds en dat je vooral nog lang en in goede gezondheid, met je vrouw, kinderen en kleinkinderen mag genieten van de nu deels herwonnen vrije tijd.

Wim Saris

directeur-generaal Politie, Ministerie van Justitie en Veiligheid

* * *

Zeer geachte voorzitter van de POR, dwaallicht van het ochtendgloren, liefhebber van de arbeidsethos etc, etc,

Jan Struijs

De mist trok maar langzaam weg die ochtend. In de serre van een herenhuis in Utrecht was een oploopje van goedwillende zielen die bij elkaar kwamen om het meest verhevene der aarde te bespreken: kennis. Als deelnemer was ik tot tanden toe bewapend om de universiteit van het leven een plaats te geven in het onderwijsdomein. Het werd onder leiding van Frans een ontwapenende ontmoeting.

De mist trok op en inzichten kwamen. Deze inzichten draag ik als een sieraad voor altijd bij me:

- Als we aan kennis winnen, boeten we in aan gevoel.
- Geef onwetendheid een plaats en de begeerte naar kennis blijft.
- Kennis en inzicht is meer waard dan een sterke arm.

Ik ben Frans voor deze inzichten dankbaar en koester ze. Het geeft mij de kracht om als voorzitter van de Nederlandse Politiebond (NPB) moedig voorwaarts te gaan en mijn sierraden te koesteren.

Uwer innig dankbare beschermheer van de verworpenen der aarde,

Jan Struijs

* * *

Wij van de HBS

Arie van der Ven

Bij Van Spaendonck in Tilburg ontmoette ik Frans voor het eerst in 2014. We bespraken het overleg tussen werkgever en politievakorganisaties bij een 'Bureau', dat in de geest van de oprichter Barend van Spaendonck, de spil-functie inneemt tussen bedrijfsleven en overheid, tussen werknemers en werkgevers.

Later troffen we elkaar in Tilburg bij TIAS *School for Business and Society*. Frans vertelde over zijn visie op toekomstig onderwijs in het nieuwe politiebestedel voor de periode 2015 tot 2025.

Via de Politieacademie schoof ik aan de keukentafel bij Frans in Utrecht voor een gesprek over de Politieonderwijsraad. Na afloop kon ik aan het werk bij de POR als secretaris ad interim. Op het aanrecht zag ik *mise en place* voor het avondeten. Ik vergat nog te vragen wat Frans doet met het overgebleven eendenvet in de blikken *Confit de Canard* uit Frankrijk.

In 2016 vervolgden mijn gesprekken met Frans aan de Mauritskade over reorganisaties, onderwijs, bedrijfsvoering, arbeidsverhoudingen, economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Zijn ideeën, inzichten, inspiratie,

invloed, humor, hekel aan kafkaïaanse toestanden en volharding maakten ons contact altijd plezierig en waardevol. In de gesprekken kwamen onze Rotterdamse achtergronden, opvattingen en aanpak bij elkaar. Misschien omdat we in deze stad allebei op de HBS hebben gezeten.

Arie van der Ven

* * *

Een Raad in het kwadraat

Aleid Wolfsen

De Politieonderwijsraad is een gezelschap dat rijk en gevarieerd is samengesteld. Dat is goed en nodig, want nadenken en adviseren over de benodigde kennis, ervaring en vaardigheden voor het kunnen uitoefenen van een van de moeilijkste beroepen in Nederland is een grote en bijzondere verantwoordelijkheid.

In die raad paste ook een vertegenwoordiger van de – wat toen nog heette – korpsbeheerders. Die plek mocht ik vervullen. En in die hoedanigheid mocht ook ik dienen onder het voorzitterschap van Frans. Een bijzondere en vooral ook wijze voorzitter.

Mensen worden wel eens ingedeeld in twee groepen: De specialisten die van een onderwerp heel veel weten en de generalisten die van veel onderwerpen iets weten. Frans weet nog ‘ouderwets’ van heel veel, heel veel. Een *homo universalis*. Dat is enerzijds een logisch gevolg van zijn gevarieerde loopbaan van docent, tweede-kamerlid en hoogleraar tot bijvoorbeeld senator, kabinetsinformatuur en voorzitter van de HBO-raad. Maar is anderzijds ook een gevolg van zijn niet aflatende oprechte honger naar kennis. En dat alles dan weer gerelativeerd door zijn bijzonder actieve bezigheden als echtgenoot, vader en grootvader.

Loop je bij hem in de tuin, dan vertelt hij over alle planten en dieren als een afgestudeerd bioloog. Loop je met hem door steden en kerken in de buurt van zijn huis in Frankrijk, dan vertelt hij daarover als een afgestudeerd (kunst-)historicus. Bespreek je met hem de laatste verkiezingsuitslag, dan vertelt hij daarover als een afgestudeerd socioloog en politicoloog.

Bij dezen beken ik eerlijk – wellicht ter geruststelling van velen – dat ik na thuiskomst wel eens een paar *fact checks* heb gedaan. Ik kan u echt geruststellen...

Wat hem extra bijzonder maakt is dat hij die kennis niet onnodig etaleert, je daarmee niet ongevraagd intimideert, maar die desgevraagd wel beschouwend met je wil delen. Gelouterd door het leven heeft hem dat tot een wijs man gemaakt.

Natuurlijk weet hij veel van onderwijs en natuurlijk weet hij veel van de maatschappij waarin en de omstandigheden waaronder politiemensen tegenwoordig hun werk moeten doen. Dit laatste is zeker zo belangrijk als het eerste. Daardoor behoudt Nederland een goede politie. Maar juist die gelouterde, 'wijze' benadering van de vraagstukken waar de Politieonderwijsraad voor stond en staat maakten van hem de juiste voorzitter en maakten dat je ook als lid volledig tot je recht kon komen.

Frans is daarmee in persoon feitelijk geworden tot DE wijze raad van de Politieonderwijsraad; een raad in het kwadraat.

Aleid Wolfsen

oud-burgemeester van Utrecht

Adviezen en rapporten Politieonderwijsraad onder het voorzitterschap van Frans Leijnse (2011-2018)

“Frans klimt graag zelf in de pen om zijn visie op papier te zetten, of om een stevige voorzet te schrijven voor een advies waarmee het secretariaat verder kan.”

Indachtig deze opmerking vanuit het secretariaat, volgt hierna een overzicht van adviezen en rapporten die in ‘het tijdperk Leijnse’ door de Politieonderwijsraad zijn uitgebracht.

2011

Juridische kennis en het proces-verbaal

Een onderzoek naar de kwaliteit en aandachtspunten voor verbetering.

Advies kwalificatiestructuur 2012

Advies over de kwalificatiestructuur politieonderwijs 2012 en de Matrix

Maatregel kosten levensonderhoud

Advies om aspiranten tijdens hun initiële opleiding niet langer een salaris te geven maar een bijdrage voor levensonderhoud.

Advies Opleidingsplaatsen Politieonderwijs 2012

Advies over de realisatie opleidingsplaatsen politieonderwijs 2011 en advies over initiële en postinitiële opleidingsplaatsen in 2012.

Summatieve evaluatie

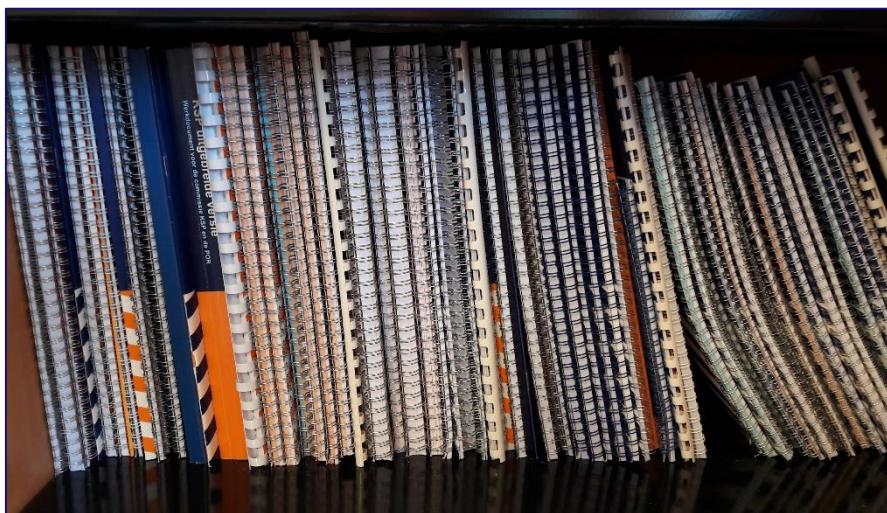
Eindrapport: Opbrengsten van het politieonderwijs voor de beroepspraktijk. Het advies geeft verbeterpunten aan voor het politieonderwijs en op de toepassing van de ontwikkelde methodiek.

Externe inkoop van politieonderwijs.

Een vergelijkend onderzoek naar een aantal politiegerelateerde opleidingen dat bij aanbieders wordt ingekocht.

Functiegerichte applicaties

In het kader van het onderhoud kwalificatiestructuur was het doel om de functiegerichte applicaties van het postinitiële onderwijs op te schonen.

2012

Voorjaarsadvies

Advies over: Kwalificatiestructuur, Vraagarticulatie en onderwijsprogrammering, Ontwikkelagenda politieonderwijs.

Uitgelicht: Project Uitwerking Kwalificatiedossiers en Beroepsspecifieke en generiek competenties.

Bijdragen aan Blauw Vakmanschap

Bronnenboek en Pamflet. Het Bronnenboek geeft een verdieping van de verkenning van mogelijkheden tot meer variëteit van leerwegen in het duale politieonderwijs. Het Pamflet is een verkorte weergave van het bronnenboek.

Overleg- en afstemmingsfunctie van de Politieonderwijsraad

Beschrijving van de rollen van stakeholders en toelichting op het wettelijke kader, het politieonderwijs en de stakeholders.

Sectoren gespiegeld

Politie en zorg, een vergelijkende verkenning. Bronnenboek en Leerpuntennotitie.

Najaarsadvies

Advies over: Kwalificatiestructuur, Verwijzingen Landelijk Functiegebouw Nederlandse Politie en politieonderwijs, Vraagarticulatie en onderwijsprogrammering, Ontwikkelagenda politieonderwijs.

2013

Voorjaarsadvies

Advies over: Kwalificatiestructuur en Ontwikkelagenda politieonderwijs.

Najaarsadvies

Advies over: Kwalificatiestructuur, Verwijzingsmethodiek LFNP / KSP Ontwikkelagenda politieonderwijs. Uitgelicht: Algemene Opsporingsbekwaamheid en Politiële Vorming, Referentiekader Generieke competenties Doorlichting Postinitieel Politieonderwijs. Bijgevoegd: alle kwalificatiedossiers per 1 januari 2014.

2014

Voorjaarsadvies

Advies over: Doorlichting van het postinitieel politieonderwijs en Kwalificatiestructuur.

Strategische Onderzoeksagenda voor de politie 2015-2019

Voor een effectievere politie en een veiliger samenleving.

Najaarsadvies

Advies over: Onderhoud en ontwikkeling kwalificatiestructuur politieonderwijs, Examenvereisten na- en bijscholing (postinitieel politieonderwijs), Ge-

nerieke competenties en uitvoeringstoets, Deelkwalificatie Algemene Op-sporingsbekwaamheid en Politie Vorming, Kwalificatiedossier hbo Master Tactisch Leidinggeven, Kwalificatiematrix en ontwikkelagenda.

2015

Politiekunde voor hoger opgeleiden

Vergelijking tussen de examenvereisten bachelor Politiekunde en de opleiding Politiekunde voor hoger opgeleiden.

Voorjaarsadvies

Advies over: Reconstructie examenvereisten certificaten politieonderwijs, Criteria Politieopleidingen en Overige opleidingen, en Kwalificatiestructuur, stand van zaken.

KSP uitgebreide versie

Werkdocument voor de commissie KSP en de POR en de handleiding.

Najaarsadvies

Advies over: Kwalificatiestructuur uitgebreide versie, Criteria politieopleidingen en overige opleidingen, Modaliteiten van onderhoud en ontwikkeling, Bachelor Politiekunde, versnelde leerweg hoger opgeleiden.

2016

Een schets van lerend werken

Literatuuronderzoek in het kader van een herziene ontwikkelagenda In opdracht van de Politieonderwijsraad, commissie HAV.

Voorjaarsadvies

Advies over: Modaliteiten van onderhoud en ontwikkeling politieonderwijs, Actualisering kwalificatiedossiers, Reconstructie examenvereisten afgeschermde kwalificaties, Kwalificatiedossier Associate Operationele Sturing.

Ontwikkelrichtingen voor het toekomstige politieonderwijs

Advies naar aanleiding van de Contourennota effectieve toekomstbestendige opsporing.

Najaarsadvies

Advies over: Modaliteiten van onderhoud en ontwikkeling, Examenvereisten heimelijke politieopleidingen, Vast te stellen kwalificaties.

Advies Ontwerp AMvB

Advies over AMvB inzake sterkte en middelen voor PA, kasbeheerfunctie en diverse besluiten (inbedding van de Politieacademie in het nieuwe politiebestedel).

2017

Vaststelling basisopleiding Hulpofficier van Justitie

Advies, in het kader van onderhoud van het politieonderwijs, over de geactualiseerde versie van de kwalificatie Hulpofficier van Justitie.

Voorjaarsadvies

Informatie over de voortgang van: Actualisering kwalificatiedossiers, Evaluatie kwalificatiestructuur politieonderwijs, Inventarisatie heimelijke kwalificaties en Kwalificaties en opleidingsmogelijkheden wijkagentschap.

Kwalificaties en opleidingsmogelijkheden voor het wijkagentschap van 2025

Advies over de maatschappelijke trends en ontwikkelingen met betrekking tot lokaal politiewerk en de consequenties hiervan voor het werk en het politieonderwijs, de competenties, de kwalificaties en het niveau.

Najaarsadvies

Advies over: Actualisering kwalificatiedossiers vaststellen van vijf kwalificatiedossiers en Wijziging modaliteiten.

EVC in de politieorganisatie

Rapport over de stand van zaken rond Erkenning Verworven Competenties.

2018 (in bewerking, werktitels)

Evaluatie Kwalificatiestructuur Politie

Naar een toekomstbestendige politieorganisatie

Werkend leren

Beoordelingskader samenwerking onderwijs

Zomeradvies 2018

* * *

Colofon

De Politieonderwijsraad is een adviesorgaan, waarvan de positie en taken bij wet zijn geregeld. De Raad adviseert de minister van Justitie en Veiligheid (gevraagd en ongevraagd) over het Nederlandse politieonderwijs en de Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie.

De Politieonderwijsraad fungeert daarnaast als een overleg- en afstemmingsorgaan tussen direct en indirecte betrokkenen bij het Nederlandse politieonderwijs. De aandacht in de Politieonderwijsraad gaat in het bijzonder uit naar de relatie tussen de kenmerken en ontwikkelingen van de politiepraktijk, de (politie)arbeidsmarkt en het politieonderwijs, alsmede het wetenschappelijk onderzoek dat daar betrekking op heeft. Daarbij heeft de relatie met het reguliere beroepsonderwijs en het hoger onderwijs steeds de aandacht, evenals de internationale dimensie.

Adres:
Mauritskade 37
2514 HE Den Haag

Postadres:
Postbus 25842
2502 HV Den Haag

Telefoon 088 1699080
www.politieonderwijsraad.nl

Verantwoording afbeeldingen

Foto p. 51 en p. 59 door Rob C. Croes / Anefo - Derived from Nationaal Archief, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=42140114>

De Politieonderwijsraad heeft zijn best gedaan om alle rechthebbenden met betrekking tot het in dit boekje gebruikt beeldmateriaal te achterhalen. Rechthebbenden die hier vragen over hebben of desondanks menen aanspraken kunnen maken op deze rechten kunnen zich wenden tot de Politieonderwijsraad via www.politieonderwijsraad.nl/contact/.

